

ESG – miecz Damoklesa czy szansa na strategiczną zmianę?

Wyniki badania opinii przeprowadzonego wśród inwestorów,
spółek giełdowych oraz rad nadzorczych

Maj 2021

CFA Society
Poland

sn crn
stowarzyszenie niezależnych
członków rad nadzorczych

Spis treści

1	Wstęp	3
2	Elementy niefinansowe uwzględnione w badaniu	4
3	Executive summary	5
4	Nowe warunki dla pozyskiwania kapitału	6
5	Strategia zrównoważonego rozwoju – wymóg regulacyjny czy długoterminowe ambicje spółek?	30
6	Raportowanie niefinansowe – zwierciadło spółki w obszarze zrównoważonego rozwoju	49
7	Podsumowanie	64
8	Metodyka badania	65
9	Słowniczek pojęć	66

Legenda publikacji

Dane dotyczące inwestorów i analityków giełdowych

Dane dotyczące członków rad nadzorczych

Dane dotyczące emitentów

Wstęp

Przed polskim rynkiem kapitałowym, a nawet szerzej przed całą gospodarką, stoi dziś wyzwanie związane z wejściem na drogę zrównoważonego rozwoju. To wyzwanie wielowymiarowe. Oznacza zmiany systemowe, prawne, strategiczne i operacyjne.

Oczekiwania rynku oraz konieczność dostosowania się do regulacji w obszarach związanych z ESG – klimatem (environmental), sprawami społecznymi (social) i ładem korporacyjnym (governance), a także szanse, jakie te nowe trendy przynoszą, wydają się kluczem do szerszej transformacji i zmian na poziomie strategii spółek.

Jak na nadchodzące zmiany przygotowane są rodzime firmy i inwestorzy? Jak należy przygotować się do prowadzenia działalności z uwzględnieniem ryzyk ESG i zasad zrównoważonego rozwoju? Od czego zacząć transformację?

Zapraszamy do lektury niniejszej publikacji.

Krzysztof Szuldrzyński
Partner PwC,
Forum Rad Nadzorczych

Milena Olszewska-Miszuris
CFA, ACCA, CFA Society Poland,
Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych

Zrównoważony świat i biznes

Elementy niefinansowe uwzględnione w badaniu

Environmental

- > Polityka klimatyczna i środowiskowa
- > Ilość emitowanych gazów cieplarnianych
- > Ilość zużywanej energii
- > Ilość zużywanej wody
- > Ilość odpadów

Social

- > Polityka przeciwdziałania handlowi ludźmi
- > Polityka wynagrodzeń
- > Polityka różnorodności
- > Kodeks etyczny
- > Wypadkowość

Governance

- > Zarządzanie ryzykiem
- > Polityka antykorupcyjna
- > Incydenty antykorupcyjne
- > Polityka ochrony sygnalistów
- > Cyberbezpieczeństwo
- > Kodeks i polityka zarządzania dostawcami
- > Audyty dostawców

Executive summary

W ramach przeprowadzonego badania opinii uczestników polskiego rynku kapitałowego na temat ESG, wyróżniliśmy trzy obszary analizy: **nowe warunki pozyskiwania kapitału**, **strategia zrównoważonego rozwoju** oraz **raportowanie niefinansowe**. W każdym z nich prezentujemy podsumowanie stanu obecnego oraz rekomendacje ekspertów – przedstawicieli partnerów raportu, inwestorów, członków rad nadzorczych i specjalistów PwC. Każda część publikacji rozpoczyna się wprowadzeniem, nakreślającym tło ekonomiczne i regulacyjne oraz przede wszystkim wyzwania, jakie stoją dziś przed rodzimym rynkiem.

- W opinii 62% ankietowanych **inwestorów** spółki są średnio lub słabo przygotowane do dostarczenia inwestorom wymaganych informacji w zakresie ESG (SFDR). Można przypuszczać, że z tym wiąże się niska ocena jakości przygotowywanych sprawozdań niefinansowych spółek, w wyniku czego inwestorzy obecnie w niewielkim stopniu polegają na tych raportach.
- **Dla połowy ankietowanych spółek** przygotowanie raportu niefinansowego to działanie compliance. Jedynie 43% spółek deklaruje, że posiada zintegrowaną strategię biznesową i zrównoważonego rozwoju. Prawie połowa ankietowanych członków rad nadzorczych wskazuje, że elementy niefinansowe nie są włączane do polityki wynagrodzeń zarządów, a temat ESG pojawia się na agendzie sporadycznie.
- Za przygotowanie **informacji niefinansowej** najczęściej (36%) odpowiada dział PR/komunikacji, tylko w 23% ankietowanych spółek dział controllingu i finansów. Jedynie 36% badanych podaje raport niefinansowy ocenie zewnętrznych audytorów. 41% członków rad nadzorczych widzi brak korelacji między raportowaniem niefinansowym, a strategią biznesową.

Te i wiele innych statystyk przedstawionych w raporcie pozwala nie tylko na określenie stanu obecnego, ale przede wszystkim **zdefiniowanie potrzeb, jakie w obszarze dążenia do zrównoważonego rozwoju i spełniania wymogów regulacyjnych mają inwestorzy, rady nadzorcze, emitenci i inni uczestnicy polskiego rynku.**

Na dostosowanie się do realizacji wymogów w zakresie raportowania niefinansowego spółki będą miały czas do 2023 roku.

Najbliższe dwa lata powinny być okresem intensywnej pracy i zmian nie tylko z poziomu compliance, ale przede wszystkim w zakresie strategii i transformacji, aby wykorzystać potencjał ESG i budować wartość firmy w długim okresie.

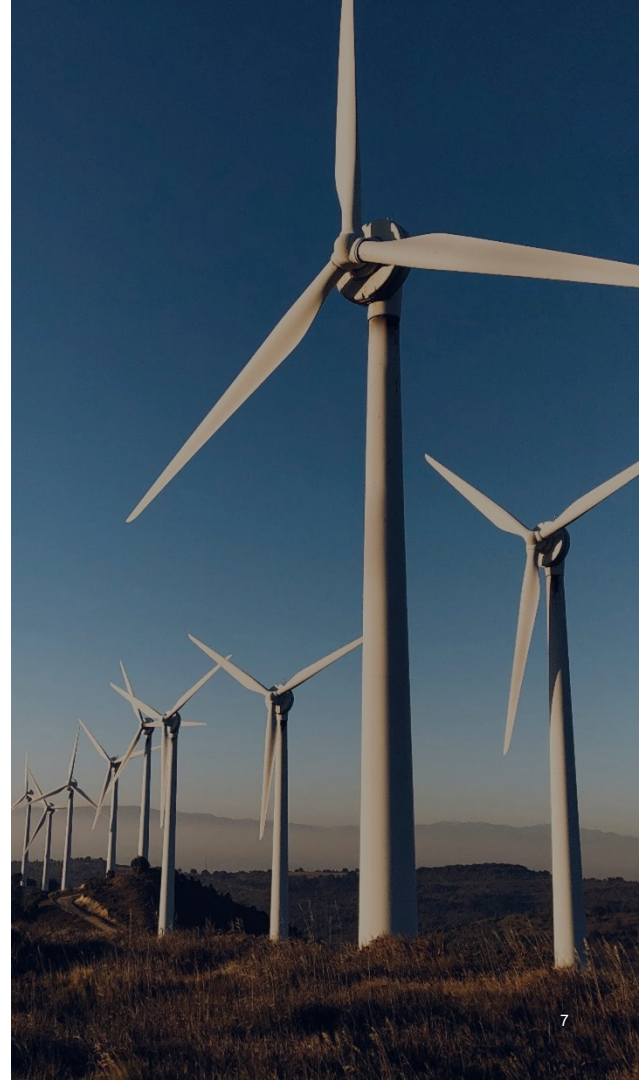

Nowe warunki dla
pozyskiwania kapitału

Organizacje na całym świecie muszą przygotować się na nadchodzące zmiany, stawiając na zrównoważony rozwój i budowanie długoterminowej wartości firm. Ryzyka i możliwości związane z zagadnieniami klimatu, kwestiami społecznymi i ładem korporacyjnym (ESG – Environmental, Social and Corporate Governance) mają realny i mierzalny wpływ na biznes, co nie może umknąć uwadze inwestorów, funduszy private equity oraz instytucji finansowych. Presja regulacyjna i rynkowa oraz nacisk ze strony właścicieli kapitału mają za zadanie stopniowo doprowadzić do transformacji gospodarek światowych i firm.

Impuls do rzeczywistej zmiany w gospodarkach ma popłynąć z sektora finansowego, na którym swoje działania skupia między innymi Unia Europejska. Celem tych działań jest przekierowanie strumieni finansowania na zrównoważoną działalność przedsiębiorstw i stworzenie nowych warunków pozyskiwania kapitału. Instytucje finansowe będą musiały uwzględnić pozafinansowe szanse i ryzyka w swoim procesie inwestycyjnym i finansowym. Od 10 marca br. obowiązuje rozporządzenie SFDR (EU) 2019/2088, które obliuguje inwestorów finansowych do uwzględnienia ryzyk wynikających z ESG oraz wpisania zagadnień ESG w strategię inwestycyjne.

W naszym badaniu zapytaliśmy inwestorów m.in. o to czy i jak są przygotowani na nadchodzące zmiany, na ile są one już uwzględnione w politykach inwestycyjnych, jak oceniają swoje kompetencje i narzędzia służące ocenie spółek pod kątem ESG oraz jak wygląda dostęp do informacji niefinansowych ujawnianych przez spółki i ich jakość.

Kluczowe wnioski

- 43% inwestorów ocenia poziom przygotowania do wdrożenia rozporządzenia SFDR jako średni lub niski.
- 62% ankietowanych inwestorów twierdzi, że spółki na polskim rynku są średnio lub słabo przygotowane do dostarczania inwestorom wymaganych rozporządzeniem SFDR informacji w zakresie ESG.
- **Obecnie jedynie 31% inwestorów sporządza politykę dotyczącą zaangażowania w zakresie monitorowania spółek pod kątem ryzyk ESG, a tylko 11% ją publikuje.**
- Większość funduszy inwestycyjnych nie podjęła jeszcze decyzji w kwestii weryfikacji inwestycji pod kątem zrównoważonego rozwoju.
- **Obecnie 20% inwestorów nie uwzględnia elementów niefinansowych w swoich portfelach. W ciągu dwóch lat liczba ta ma zmaleć do 3%, a 86% badanych planuje udział elementów niefinansowych na poziomie między 25-50%.**
- Na polskim rynku występuje brak jednolitego podejścia do źródeł informacji i kryteriów oceny spółek portfelowych oraz inwestycji w zakresie ESG. Aktualnie inwestorzy czerpią wiedzę z kilkunastu różnych źródeł, przy czym w niewielkim stopniu polegają na raportach niefinansowych publikowanych przez spółki.

- Inwestorzy nisko oceniają jakość obecnie przygotowywanych oświadczeń/sprawozdań niefinansowych spółek.
- **Już dziś kwestie ESG wpływają na wycenę spółek na polskim rynku. Połowa inwestorów je dostrzega, choć nie uznaje za krytyczne, ale już blisko 30% badanych jest skłonna obniżyć swoją wycenę lub wycofać się z inwestycji jeśli ryzyka ESG są zbyt wysokie.** Analitycy biur maklerskich nie włączają kwestii ESG do rekomendacji analitycznych. 18% badanych, w ramach ESG, koncentruje się na kwestiach ładu korporacyjnego.
- **Według inwestorów, najtrudniej przełożyć na wskaźniki niefinansowe kwestie związane z prawami człowieka, społeczeństwem oraz środowiskiem.**
- **Natomiast to właśnie te kryteria niefinansowe ankietowani inwestorzy zamierzają włączyć do oceny spółek, a w każdym z nich między innymi:**
 - wskaźniki związane ze śladem węglowym, w szczególności z ilością emitowanych gazów cieplarnianych;
 - posiadanie polityki klimatycznej i środowiskowej z mierzalnymi celami redukcji tego wpływu;
 - wskaźniki związane z ilością zużywanej energii.
- **Na uwagę zasługuje fakt, że blisko 60% ankietowanych inwestorów wskazuje na politykę antykorupcyjną, jako najistotniejszy czynnik w kwestii działań antykorupcyjnych. Dla inwestorów mają również znaczenie incydenty antykorupcyjne.**

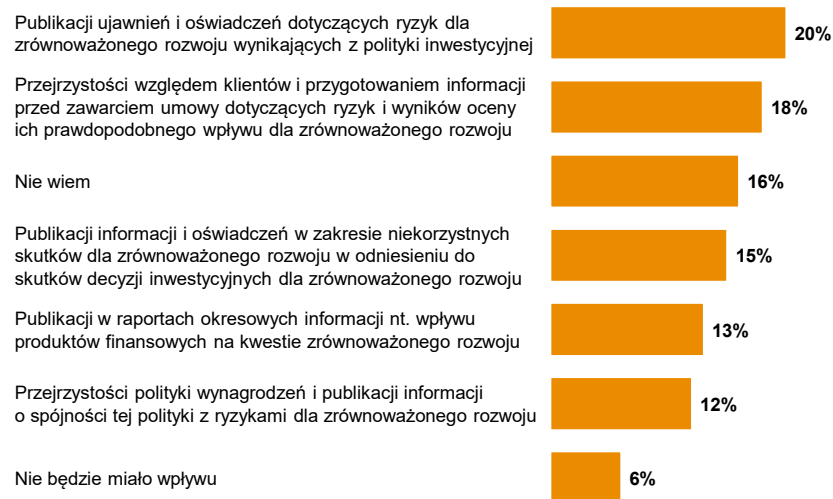
43% badanych inwestorów poziom przygotowania do wdrożenia rozporządzenia SFDR ocenia jako średni lub niski. Głównymi obszarami ich działalności, na jakie unijna regulacja będzie miała wpływ, są: publikacja ryzyk ESG wynikających z polityki inwestycyjnej, obszar przejrzystości względem klientów i prezentacja informacji na temat wpływu decyzji inwestycyjnych na zrównoważony rozwój.

Poziom przygotowania instytucji, które reprezentują inwestorzy do wdrożenia rozporządzenia delegowanego 2019/2088:

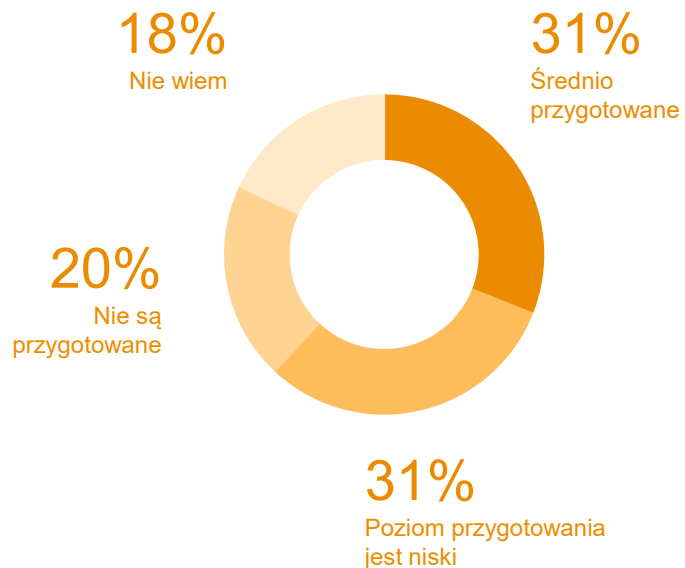
Pytanie: Jak przygotowane są instytucje, które Pani/Pan reprezentuje, do wdrożenia rozporządzenia delegowanego 2019/2088?

Rozporządzenie delegowane 2019/2088 wpłynie na działalność inwestorów w obszarach:

Pytanie: W jakim zakresie rozporządzenie PE i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych, będzie miało zastosowanie do Państwa instytucji?

Przygotowanie spółek do raportowania zgodnego z SFDR z perspektywy inwestorów

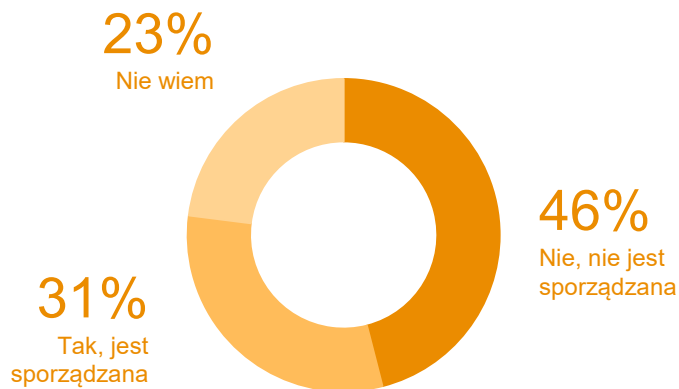
Pytanie: Na ile, w Pani/Pana opinii, polskie spółki giełdowe gotowe są dostarczyć inwestorom informacje wymagane przez rozporządzenie delegowane 2019/2088?

ankietowanych inwestorów twierdzi, że spółki na polskim rynku są średnio lub słabo przygotowane do dostarczania inwestorom informacji wymaganych rozporządzeniem 2019/2088.

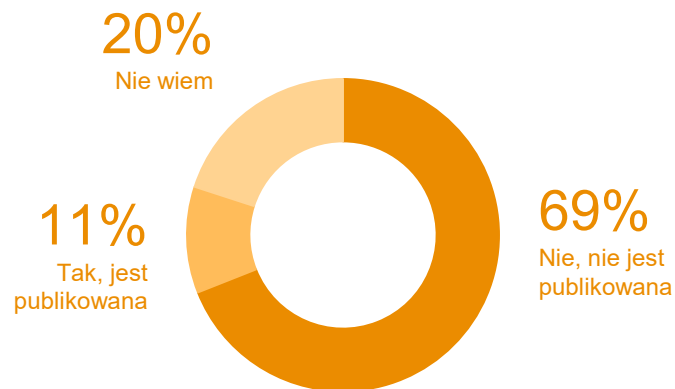
Obecnie jedynie 31% inwestorów sporządza politykę dotyczącą zaangażowania w zakresie monitorowania spółek pod kątem ryzyk ESG, a tylko 11% ją publikuje.

Sporządzanie polityki dotyczącej zaangażowania w zakresie monitorowania spółek pod kątem ryzyk ESG

 Pytanie: Czy polityka dotycząca zaangażowania, obejmująca m.in. monitorowanie spółek, w których dokonano inwestycji pod względem istotnych kwestii, w tym strategii, wyników oraz ryzyk finansowych i niefinansowych, struktury kapitałowej, wpływu społecznego i środowiskowego oraz ładu korporacyjnego, jest przez Państwa sporządzana?

Publikowanie polityki dotyczącej zaangażowania w zakresie monitorowania spółek pod kątem ryzyk ESG

 Pytanie: Czy polityka dotycząca zaangażowania, obejmująca m.in. monitorowanie spółek, w których dokonano inwestycji pod względem istotnych kwestii, w tym strategii, wyników oraz ryzyk finansowych i niefinansowych, struktury kapitałowej, wpływu społecznego i środowiskowego oraz ładu korporacyjnego, jest przez Państwa publikowana?

Większość funduszy inwestycyjnych nie podjęła jeszcze decyzji w kwestii weryfikacji inwestycji pod kątem zrównoważonego rozwoju.

83%

respondentów przyznało, że **jeszcze nie zdecydowali** o wytycznych i dobrych praktykach, jakie zamierzają stosować w zakresie due diligence i sprawozdawczości przy ocenie niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju, podejmowanych decyzji inwestycyjnych i prowadzonego doradztwa inwestycyjnego.

17%

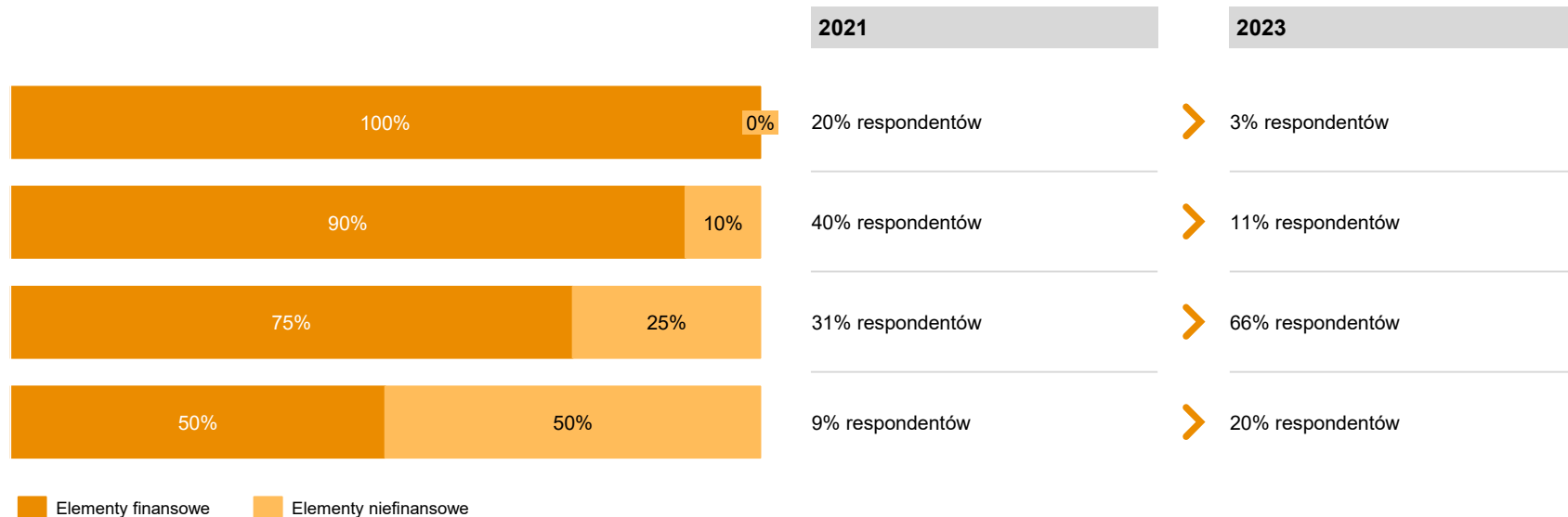
ankietowanych wskazało, że zamierza stosować **UN Guiding Principles on Business and Human Rights** (Wytyczne dotyczące biznesu i praw człowieka).

Pytanie: Jakie wytyczne i dobre praktyki uznane na poziomie międzynarodowych standardów w zakresie due diligence i sprawozdawczości przy ocenie niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju, podejmowanych decyzji inwestycyjnych i prowadzonego doradztwa inwestycyjnego zamierzają Państwo stosować?

Obecnie 20% inwestorów nie uwzględnia elementów niefinansowych w swoich portfelach. W ciągu dwóch lat liczba sceptyków ma zmaleć do 3%, a 86% badanych planuje udział elementów niefinansowych między 25-50%.

Zmiana w konstrukcji portfela inwestycyjnego w perspektywie dwóch lat

Pytanie: W jakim stopniu uwzględnia Pani/Pan elementy niefinansowe w konstrukcji portfela inwestycyjnego?

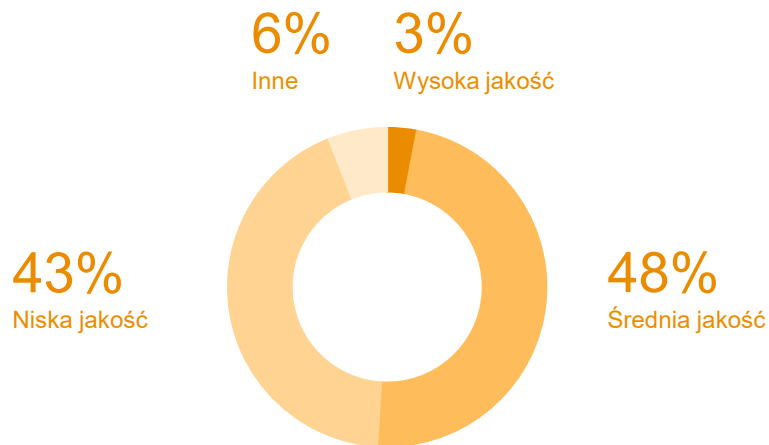
Pytanie: Jakie są Pani/Pana przewidywania nt. portfela inwestycyjnego w perspektywie dwóch lat?

Na polskim rynku występuje brak jednolitego podejścia do źródeł informacji i kryteriów oceny inwestycji w zakresie ESG. Aktualnie inwestorzy czerpią wiedzę z kilkunastu różnych źródeł, przy czym w niewielkim stopniu polegają na raportach niefinansowych publikowanych przez spółki.

Pytanie: Jakich narzędzi używa Pani/Pan do weryfikacji/monitorowania spółek, w których dokonano inwestycji w zakresie ESG?

Jakość oświadczeń/sprawozdań niefinansowych w ocenie inwestorów

Jako „inne” respondenci wskazali:

- nie mam tej wiedzy,
- nie czytam.

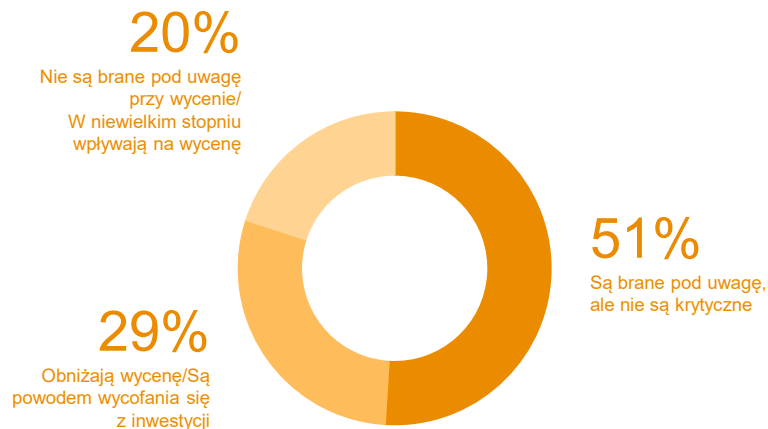
Pytanie: Jak ocenia Pani/Pan jakość publikowanych przez spółki giełdowe oświadczeń/sprawozdań niefinansowych?

Inwestorzy nisko oceniają jakość obecnie przygotowywanych oświadczeń/sprawozdań niefinansowych spółek.

Już dziś kwestie ESG wpływają na wycenę spółek na polskim rynku. Połowa inwestorów je dostrzega, choć nie uznaje za krytyczne, ale już blisko 30% badanych jest skłonna obniżyć swoją wycenę lub wycofać się z inwestycji jeśli ryzyka ESG są zbyt wysokie. Analitycy biur maklerskich nie włączają kwestii ESG do rekomendacji analitycznych. 18% badanych koncentruje się na kwestiach ładu korporacyjnego.

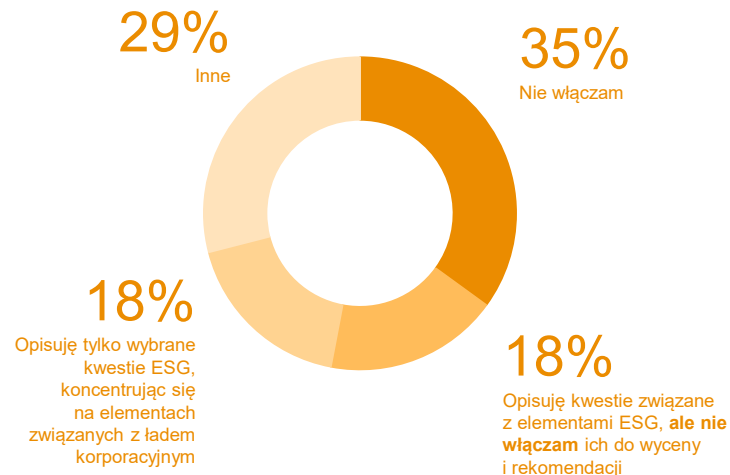
Wpływ kwestii ESG na wyceny spółek

Pytanie: W jakim stopniu, Pani/Pana zdaniem, kwestie ESG mają wpływ na wyceny spółek?

**Pytanie było kierowane do inwestorów*

Elementy niefinansowe w wycenach i rekomendacjach analitycznych

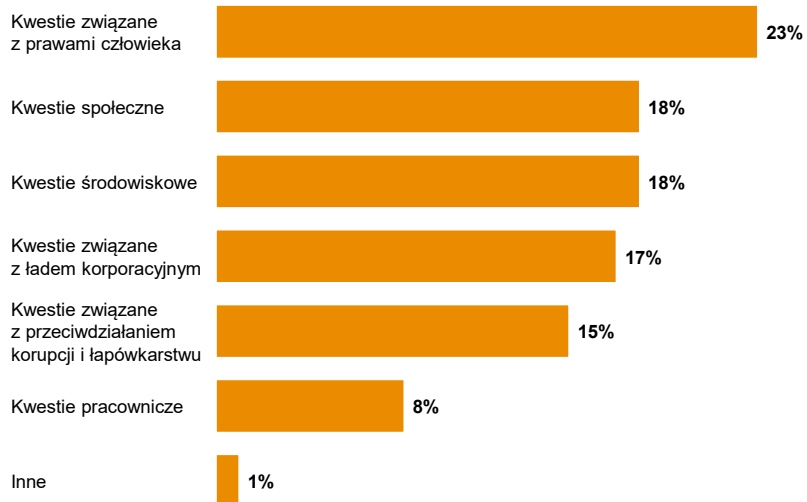

Pytanie: W jakim stopniu włącza Pani/Pan elementy niefinansowe do swoich wycen i rekomendacji analitycznych?

**Pytanie było kierowane do analityków biur maklerskich*

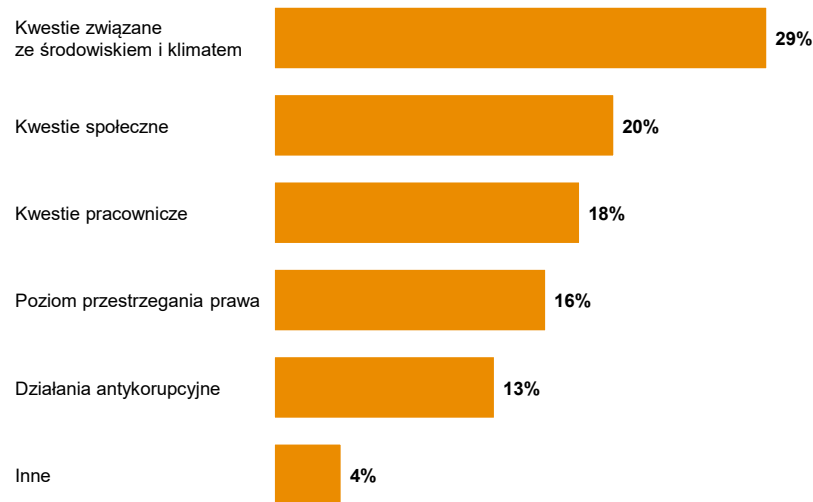
Według inwestorów najtrudniejsze do przełożenia na wskaźniki niefinansowe są kwestie dotyczące praw człowieka. Wśród kryteriów, na które najbardziej zwracają uwagę, prym wiodą elementy związane ze środowiskiem i klimatem.

W opinii inwestorów najtrudniejsze do przełożenia na wskaźniki niefinansowe są:

Pytanie: Jakie elementy ESG (ang. environmental, social, governance) są dla Pani/Pana najtrudniejsze do przełożenia na wskaźniki niefinansowe?

Kryteria niefinansowe uwzględniane przez inwestorów

Pytanie: Jakie elementy zamierza Pani/Pan włączyć do kryteriów niefinansowych?

Kwestie środowiskowe najistotniejsze dla inwestorów przy ocenie spółek.

01. Wskaźniki związane ze śladem węglowym, w szczególności z ilością emitowanych gazów cieplarnianych
02. Posiadanie polityki klimatycznej i środowiskowej z mierzalnymi celami redukcji tego wpływu
03. Wskaźniki związane z ilością zużywanej energii
04. Wskaźniki związane z ilością zużywanej wody
05. Wskaźniki związane z odpadami
06. Posiadanie polityki klimatycznej i środowiskowej

Pytanie: Które ze wskaźników związanych ze środowiskiem i klimatem są kluczowe dla Pani/Pana przy ocenie spółek?

Kwestie społeczne, związane z przestrzeganiem praw człowieka, najważniejsze dla inwestorów.

01. Posiadanie przez spółkę polityki przeciwdziałania handlowi ludźmi
02. Posiadanie przez spółkę kodeksu lub polityki dla dostawców
03. Procent dostawców spełniających kodeks dla dostawców
04. Liczba audytów u dostawców dokonywana przez Grupę

Pytanie: Które ze wskaźników związanych z prawami człowieka są dla Pani/Pana kluczowe?

01. Posiadanie przez spółkę polityki ochrony sygnalistów

02. Wskaźniki związane z luką w wynagrodzeniach między kobietami, a mężczyznami | Posiadanie przez spółkę polityki wynagrodzeń (nie tylko dla zarządu i rady nadzorczej, ale obejmującą wszystkich lub większość pracowników)

03. Wskaźniki związane z wypadkowością | Posiadanie przez spółkę kodeksu etycznego

04. Wskaźniki związane z liczbą przypadków dyskryminacji i sposobami ich rozwiązania

05. Posiadanie przez spółkę polityki różnorodności | Wskaźniki związane z różnorodnością wśród pracowników

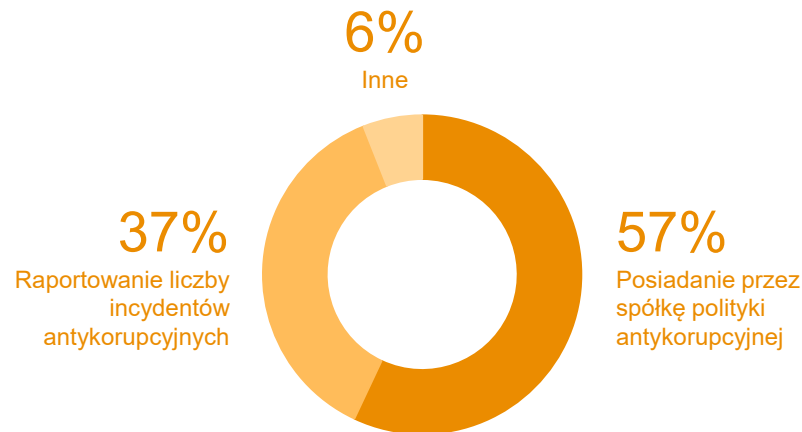

Pytanie: Które ze wskaźników obrazujących relacje pracownicze w firmie są dla Pani/Pana kluczowe?

Kwestie działań antykorupcyjnych najistotniejsze dla inwestorów

Jako „inne” respondenci wskazali:

- trudności w uchwyceniu działań antykorupcyjnych wskaźnikami ilościowymi.

Pytanie: Który ze wskaźników związanych z polityką antykorupcyjną jest dla Pani/Pana najistotniejszy?

Na uwagę zasługuje fakt, że blisko 60% ankietowanych inwestorów wskazuje na politykę antykorupcyjną jako najistotniejszy czynnik w kwestii działań antykorupcyjnych. Dla inwestorów mają również znaczenie incydenty antykorupcyjne.

Nowe warunki
dla pozyskiwania
finansowania

**Rekomendacje
ekspertów**

Zmiany klimatyczne dzieją się. Powtarzanie tego niewiele zmienia. Potrzeba przeprowadzić zieloną transformację, czyli ograniczyć emisję gazów cieplarnianych tak, żeby w roku 2050 osiągnąć neutralność. Finanse muszą odgrywać kluczową rolę w zasilaniu gospodarki w kapitał niezbędny do przeprowadzenia zielonej transformacji. Technologie niskoemisyjne są wysoce kapitałochłonne, a więc wymagają znacznych nakładów inwestycyjnych. Stąd ogromna rola sektora bankowego i rynków kapitałowych. Dodatkowo, radykalny wpływ COVID-19 na globalną gospodarkę jeszcze bardziej uzmysłowił potrzebę innego podejścia do inwestowania, a także gospodarowania zasobami.

Nie tylko inwestorzy, ale także klienci będą śledzić, jak spółki uwzględniają sprawy klimatyczne, ochrony środowiska naturalnego, odpowiedzialności społecznej oraz dobrych praktyk ładu korporacyjnego w swoich celach strategicznych i operacyjnych. Spółki, które się do tego nie zastosują i nie będą w stanie przedstawić swoich działań w obszarach ESG zmniejszą swoją szansę na pozyskanie kapitału w długim okresie i będą narażone na niską wycenę, a także trudności w utrzymaniu partnerów w łańcuchu dostaw.

Co więcej, postępująca agenda regulacyjna Unii Europejskiej (UE) nie pozostawia złudzeń. Skupienie się na kwestiach środowiskowych, społecznych, ładu korporacyjnego jest motywowane oczekiwaniami inwestorów i regulatorów. To nie znaczy, że inwestorów nie interesują już kwestie jak najlepszych wyników operacyjnych i finansowych. Nowy kapitał będzie szybciej i taniej płynął do spółek, które mają ESG wpisane w DNA, czyli strategię, polityki i procesy, a przez to mogą dążyć do solidnych wyników finansowych w długim okresie.

**dr hab. Agnieszka
Słomka-Gołębiowska**

Profesor SGH, Przewodnicząca Rady Nadzorczej mBanku i Członek Rady Nadzorczej Budimex, Ghelamco oraz KA Światowego Programu Żywnościowego

Kwestie środowiskowe dostarczają mocnych sygnałów dla oceny jakości kredytowej zarówno spółek, jak i krajów

W NN Investment Partners uwzględniamy czynniki ESG przy zarządzaniu ogromną większością powierzonych nam środków. O ile jeszcze parę lat temu integracja ESG dotyczyła małej części globalnych aktywów, o tyle dziś widzimy, że obok analizy fundamentalnej stała się nieodzownym elementem procesu inwestycyjnego. Jest to spowodowane zarówno zmieniającymi się preferencjami klientów, którzy coraz częściej biorą pod uwagę wpływ swoich działań na środowisko i społeczeństwo, jak również nowymi regulacjami, które przez swój wpływ na instytucje finansowe mają wspierać zrównoważony rozwój.

Wpływ wyniku analizy ESG na wycenę akcji jest analizowany już od wielu lat, jednak w ostatnim czasie widać, że zmiany klimatyczne mają wpływ na ceny również innych klas aktywów. Jest to między innymi widoczne przez porównanie rentowności obligacji krajów będących eksporterami, bądź importerami ropy. Mniej więcej od dwóch lat inwestorzy wymagają wyższej premii za ryzyko od eksporterów ropy ponieważ wierzą, że zbliża się okres mniejszych przychodów budżetowych, potencjalnego wzrostu zadłużenia i mniejszej stabilności społecznej oraz politycznej.

Wszystkie te czynniki wiążą się z obniżeniem wiarygodności kredytowej tych krajów. Agencje ratingowe nadal podkreślają, że to ład korporacyjny jest najważniejszym czynnikiem ryzyka kredytowego. Mimo to zmiany klimatyczne zyskują na znaczeniu, a przeprowadzane analizy pokazują, że kwestie środowiskowe, w tym emisje dwutlenku węgla, również dostarczają mocnych sygnałów dla oceny jakości kredytowej zarówno spółek, jak i krajów.

Komentarz eksperta

Joanna Alasa

CFA, ACCA, Doradca Inwestycyjny,
Starszy Analityk
NN Investment Partners TFI

ESG to długoterminowy trend a nie chwilowa moda

Wyniki przeprowadzonych ankiet pokazują, iż kwestie związane z tzw. kryteriami ESG (ang. environmental, social, governance) nie są chwilową modą, ale długoterminowym trendem. Odpowiedzi inwestorów, wskazujące na zmianę w podejściu do włączania kryteriów ESG do podejmowanych decyzji, powinny być ważną wskazówką dla spółek zarówno tych, których papiery wartościowe są przedmiotem notowań, jak i dla spółek prywatnych. Inwestorów instytucjonalnych obowiązuje tzw. fiduciary duty, czyli działanie w interesie klienta. W tym celu potrzebują oni jakościowych i porównywalnych między spółkami danych z zakresu środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, kwestii społecznych, pracowniczych i związanych z przestrzeganiem praw człowieka, jak również przeciwdziałaniu korupcji i łapownictwu.

Aby włączyć ww. elementy do podejmowania decyzji muszą wybrać te wskaźniki, które cechują się finansową istotnością, czyli których zmiany wpływają na poziom przychodów/kosztów, aktywów/zobowiązań, czy kosztu kapitału. Warto więc będąc przedstawicielem spółki spojrzeć na upubliczniane dane niefinansowe i zastanowić się czy znajdują się w nich te elementy, które są istotne dla właścicieli kapitału.

Jeśli jest się reprezentantem firmy, która jeszcze takich danych nie udostępnia, najwyższy czas zacząć. W ślad za mocniejszym włączeniem kryteriów ESG do decyzji inwestorów instytucjonalnych pójdzie też uwzględnianie tych kwestii w raportach i rekomendacjach tworzonych przez analityków akcji z biur i domów maklerskich.

Komentarz eksperta

Milena Olszewska-Miszuris

CFA, ACCA
CFA Society Poland, Stowarzyszenie
Niezależnych Członków Rad
Nadzorczych

ESG to tylko z pozoru kolejny wymóg regulacyjny. Chociaż jesteśmy dopiero na początku długiej drogi, to klienci instytucjonalni banków już dziś przekonują się, że czynniki jakościowe będą istotne z punktu widzenia kosztu i dostępności finansowania.

Z perspektywy rynku kapitałowego w Polsce, dziś tylko 40% inwestorów w istotnym* stopniu bierze pod uwagę czynniki jakościowe w procesie oceny inwestycji. Według deklaracji, odsetek ten wzrośnie aż do 86% w ciągu 2 lat. Skala oczekiwanych zmian na poziomie ogólnoeuropejskim będzie jeszcze bardziej widoczna, ponieważ po roku 2023 aż ponad 70% przedstawicieli branży asset management nie planuje inwestowania w aktywa, które nie będą objęte ratingiem ESG.

Z kolei sektor bankowy, będący w Polsce kluczowym źródłem finansowania dla przedsiębiorstw, już teraz pośrednio uwzględnia aspekty ESG w polityce kredytowej. Banki w ramach obowiązkowych ujawnień będą deklarowały np. skalę zaangażowania w sektory wysokoemisyjne lub sposób uwzględniania czynników jakościowych w swojej polityce kredytowej. Wprawdzie dziś nie ma jeszcze twardych limitów regulacyjnych to banki wzięły sprawy w swoje ręce. Część z nich dobrowolnie wprowadza ograniczenia dla finansowania części branż gospodarki stawiając na wsparcie transformacji ekologicznej. Skala zaangażowania banków w projekty o zrównoważonym ratingu ESG będzie wpływać na popyt wśród inwestorów posiadających akcje banków, a w konsekwencji na giełdowe wyceny walorów sektora bankowego.

*waga czynników jakościowych $\geq 25\%$

Przemysław Paprotny

Partner PwC,
Lider usług dla sektora finansowego

W kontekście ESG dużo się mówi o zieloności biznesu, transformacji gospodarek w kierunku neutralności klimatycznej, bardziej ekologicznych rozwiązań. O ile zrozumieliśmy jest tak duży nacisk na zagadnienia środowiskowe w związku z wyzwaniami, przed którymi stoimy w obszarze klimatu, o tyle nie możemy zapominać że ESG i inicjatywy z tym związane dotyczą także zagadnień Social i Governance. Chciałbym w szczególności zwrócić uwagę na ten ostatni element, czyli ład korporacyjny, który przy okazji zwiększonego zainteresowania rynków i regulatorów tematyką ESG również ma szansę się “zazielenić”.

Inwestorzy są zainteresowani spółkami w których ład korporacyjny stoi na wysokim poziomie, gdyż to znacznie zwiększa ich komfort w zakresie realizacji przez spółkę strategicznych priorytetów i zarządzanie kluczowymi ryzykami oraz tego że ich interesy jako akcjonariuszy będą odpowiednio chronione. O ile w ostatnich latach zrobiliśmy na polskim rynku spory postęp w obszarze ładu korporacyjnego, długa droga jeszcze przed nami, o czym przypominają od czasu do czasu różne skandale finansowe i poszkodowani akcjonariusze. Z reguły u ich źródła leżą takie czynniki jak: brak odpowiedniego nadzoru ze strony rady nadzorczej, brak odpowiednich kompetencji w radzie, brak funkcji audytu wewnętrznego czy też ogólnie słaby system kontroli wewnętrznej. Najbliższe lata będą charakteryzować się zwiększonym popytem nie tylko na inwestycje w spółki “ekologiczne”, ale też w takie, które mogą pochwalić się dojrzałością ładu korporacyjnego. Na ład korporacyjny będzie trzeba spojrzeć szerzej niż dotychczas, nie tylko z perspektywy własnej działalności, ale też obejmując grupę kapitałową oraz w wielu elementach także podmioty wchodzące w łańcuch wartości. Mówią o tym fundusze, wynika to także z wchodzących w życie regulacji.

Z pomocą mogą przyjść zatwierdzone niedawno Dobre Praktyki Spółek Notowanych 2021 wchodzące w życie od 1 lipca b.r. Odświeżone Dobre Praktyki są krótsze, mają bardziej przejrzystą formę i z całą pewnością będą dobrym drogowskazem dla spółek giełdowych w zakresie wdrażania zasad ładu korporacyjnego. Przed nami również zmiany regulacyjne w tym zakresie, co wynika z zapowiedzi Parlamentu Europejskiego, który 10 marca 2021 roku opublikował projekt dyrektywy dotyczącej należytej staranności i odpowiedzialności korporacyjnej [on corporate due diligence and corporate accountability].

Krzysztof Szuldrzyński

Partner w PwC
Współtwórca Forum Rad
Nadzorczych
Członek komitetu konsultacyjnego
GPW ds. ładu korporacyjnego

Odpowiedzialne działanie spółek w tzw. łańcuchu wartości

Zarządzanie niekorzystnymi skutkami w tzw. łańcuchu wartości wymaga identyfikowania, oceniania, zapobiegania i łagodzenia skutków negatywnego wpływu na prawa człowieka, środowisko i zarządzanie. To z kolei wymaga skoordynowanego przygotowania i wdrożenia, na poziomie emitenta jak i min. dostawców polityk zapewniających odpowiedni poziom ochrony. Wyniki badania pokazują, że większość inwestorów uważa, iż posiadanie polityk przeciwdziałania handlowi ludźmi i posiadanie przez spółkę kodeksu lub polityki dla dostawców są najistotniejsze dla odpowiedzialnej, zrównoważonej działalności.

W tzw. łańcuchu wartości przy wdrażaniu polityk należy priorytetyzować i zachowywać proporcjonalność, zarówno jeśli chodzi o zagadnienia ESG, jak i sposób zapobiegania negatywnemu wpływowi na prawa człowieka i środowisko lub dobre zarządzanie, co nie oznacza, że można całkowicie przenieść obowiązki należytej staranności na np. dostawców. Podstawowe prawa człowieka, które są uniwersalne, takie jak wolność, ochrona praw dziecka, zapewnienie bezpiecznych warunków pracy i brak dyskryminacji, nie mogą podlegać wyborowi podobnie jak np. naruszanie ekosystemów w sposób pozbawiający społeczność lokalne zasobów wodnych czy możliwości uprawy gleby i gdy takie skutki się pojawiają odpowiednie, możliwe do przeprowadzenia działania na poziomie spółki także powinny zostać przewidziane.

10 marca 2021 Parlament Europejski opublikował wspomniany już projekt dyrektywy dotyczącej należytej staranności i odpowiedzialności korporacyjnej, w którym proponuje ustanowić unijny standard staranności i strategię w tym obszarze dostosować do celów zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej. Parlament oczekuje, że Komisja Europejska opracuje zestaw wytycznych dotyczących należytej staranności, w tym spójne metodologie i jasne mierniki do pomiaru wpływu i postępów, w obszarach praw człowieka, środowiska i ładu korporacyjnego wraz z odpowiednimi audytami w tym obszarze. Nie mniej jednak dostrzega on, że małe i średnie przedsiębiorstwa notowane na giełdzie mogą potrzebować mniej obszernych i sformalizowanych procesów należytej staranności. Ponadto zauważa, że stopień i prawdopodobieństwo zagrożeń związanych z przestrzeganiem ESG może zwiększać się w pewnych branżach (np. odzieżowa) i lokalizacjach geograficznych.

Komentarz eksperta

Ilona Pieczyńska-Czerna

Dyrektor ds. regulacji w PwC

Brak zaadresowania kwestii ESG w organizacji może oznaczać oddanie przewagi konkurencji

Tematyka ESG wpisuje się w działania od lat podejmowane przez regulatorów. W ostatnim czasie wielokrotnie byliśmy świadkami wprowadzania sprecyzowanych wytycznych w nieuregulowanych wcześniej obszarach związanych ze zrównoważonym rozwojem. Jako jeden z przykładów przywołać można Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) dotyczącą ochrony sygnalistów. Nakłada ona na państwa członkowskie obowiązek zaimplementowania stosownych regulacji związanych nie tylko z wprowadzeniem określonych procedur, wdrożeniem kanałów zgłaszania nieprawidłowości czy zapewnieniem ochrony sygnalistom, ale również z wprowadzeniem zmian w odniesieniu do kultury organizacyjnej. Niezbędne są szkolenia i działania komunikacyjne na dużą skalę, które pozwolą wyeliminować stygmatyzowanie sygnalistów jako donosicieli, a jednocześnie zachęcić interesariuszy do korzystania z nowych rozwiązań.

Regulowanie obszarów związanych ze zrównoważonym rozwojem na wielu płaszczyznach sprawia, że tylko zdecydowane działania firm pozwalają im na utrzymanie konkurencyjności przekładającej się na możliwość pozyskania kapitału. Przykładowo, aż 92% ankietowanych deklaruje posiadanie polityki przeciwdziałania korupcji i łapownictwu. Tym samym, brak zaadresowania tej kwestii w organizacji może oznaczać oddanie przewagi konkurencji.

W ostatnich miesiącach obserwujemy u naszych klientów znaczący wzrost świadomości tego, jakie korzyści poza konkurencyjnością przynoszą im rozwiązania implementowane w celu zapewnienia zgodności. Przykładowo, w opisanym obszarze zgłaszania nieprawidłowości – motywacją do wdrażania systemów whistleblowing nie jest jedynie chęć uniknięcia sankcji, lecz także możliwość identyfikacji i przeciwdziałania nadużyciom, a przez to zapobiegania stratom finansowym i reputacyjnym.

Komentarz eksperta

Angelika Ciastek-Zyska

Dyrektor PwC,
Zespół Usług Śledczych

Strategia zrównoważonego rozwoju – wymóg regulacyjny czy długoterminowe ambicje spółek?

Znaczące zmiany regulacyjne i transformacja w kierunku długoterminowych, zrównoważonych modeli operacyjnych, stanowią obecnie duże wyzwanie dla przedsiębiorstw. Tempo i kierunek wyznaczone przez Komisję Europejską, a także światowe organizacje i globalne inicjatywy, w tym Organizację Narodów Zjednoczonych, Światowe Forum Ekonomiczne, nie pozostawiają wątpliwości: firmy na całym świecie muszą rozwijać się w sposób odpowiedzialny, biorąc pod uwagę nie tylko wzrost przychodów, ale także wpływ swojej działalności na otoczenie, w którym funkcjonują. Presja jest również wywierana przez interesariuszy biznesowych, w tym klientów i pracowników, którzy są coraz bardziej wrażliwi na kwestie społecznej odpowiedzialności biznesu. W 2015 roku ONZ przedstawiła 17 globalnych celów zrównoważonego rozwoju (Sustainability Development Goals). Firmy mogą wybrać te, które wprowadzą do swoich strategii korporacyjnych. Jednocześnie postępują również zmiany regulacyjne, które mają pomóc firmom w realizacji tych celów. Fundusze europejskie oraz kapitał prywatny będą wspomagały zmiany w tym obszarze. Zrównoważony rozwój może być katalizatorem długoterminowego wzrostu, a wyzwania ESG mogą przekształcić się w rzeczywiste i wymierne korzyści.

Firmy powinny dziś przemyśleć:

- Jak największe ryzyka i obszary zielonej transformacji stoją przed spółką?
- Jakie inwestycje i środki będą potrzebne w tym obszarze w najbliższych latach?
- Jak zintegrować cele ESG ze strategią biznesową?
- Jak zidentyfikować benchmarki i trendy sektorowe w zakresie ESG?
- Jak wypracować rozwiązania na budowanie długoterminowej wartości w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem?
- Jak skutecznie korzystać z dostępnych zasobów, aby podnieść wartość firmy w oczach klientów i inwestorów?
- Jakie są oczekiwania interesariuszy firmy w zakresie ESG i jak je spełnić?

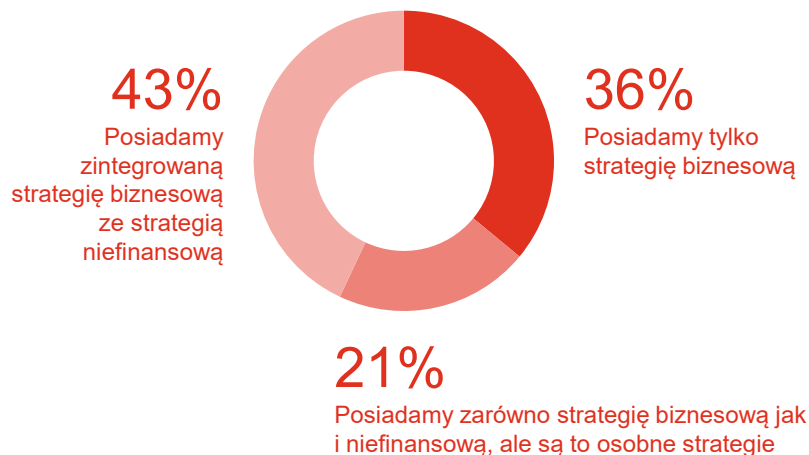
Kluczowe wnioski

- Jedynie 43% spółek posiada zintegrowaną strategię biznesową i zrównoważonego rozwoju. Natomiast 36% ankietowanych nie posiada żadnej strategii niefinansowej. Rady nadzorcze bardzo nisko oceniają stopień powiązania celów biznesowych spółek z celami ESG.
- **Dla połowy spółek przygotowanie raportu niefinansowego jest działaniem compliance.** Tylko 43% widzi w tym szansę na pokazanie swojej strategii w obszarze zrównoważonego rozwoju i tego, jak wpływa ona na budowanie wartości firmy w długim terminie. 20% ankietowanych ma opracowany plan realizacji strategii, a u 15% wyznaczony jest członek zarządu odpowiedzialny za jego realizację.
- **Według 25% ankietowanych członków rad nadzorczych zarząd nadzorowanych przez nich spółek nie zajmuje się kwestiami ESG.**
- **Zgodnie z powyższym sytuacje, z jakimi dziś mamy do czynienia, to najczęściej upewnianie się czy spółka spełnia wymogi regulacyjne w zakresie raportowania niefinansowego (75%) oraz spojrzenie na kwestie ESG przy okazji monitorowania ryzyk (42%).**
- **Wśród kwestii niefinansowych uwzględnianych w procesie zarządzania ryzykiem w spółce, członkowie rad nadzorczych i emitenci wskazywali na: klimat i środowisko, kwestie pracownicze, ład korporacyjny oraz związany z nim obszar przeciwdziałania korupcji.** Dalej kwestie społeczne i prawa człowieka. Do tej listy zarządy spółek dodają jeszcze aspekt cyberbezpieczeństwa.
- Prawie połowa (46%) badanych członków rad nadzorczych wskazuje, że elementy niefinansowe nie są włączane do polityki wynagrodzeń zarządów. Jeśli już te czynniki występują, to głównie są związane z kwestiami pracowniczymi i ładem korporacyjnym.
- Obecnie niewielki odsetek emitentów deklaruje usystematyzowane podejście do kwestii klimatu i środowiska – tylko 13% jest w trakcie prac nad polityką klimatyczną, czy środowiskową, a mniej niż 10% takie polityki już posiada (9 i 4% odpowiednio).
- Znacznie lepiej spółki są przygotowane do realizacji działań w zakresie kwestii społecznych, pracowniczych i praw człowieka - spółki deklarują posiadanie kodeksu etycznego (31%), polityki wynagrodzeń obejmującej wszystkich pracowników (28%), ochrony sygnalistów (22%), polityki dla dostawców (39%) i polityki przeprowadzania audytów u dostawców (28%).
- Poza audytami, w celu weryfikacji dostawców, ankietowani wskazali również na inne stosowane metody – w tym ocenę na podstawie ogólnodostępnych informacji oraz certyfikatów i dokumentów dostarczonych przez dostawców.
- 92% ankietowanych deklaruje posiadanie polityki przeciwdziałania korupcji i łapownictwu.
- Niewiele ponad 10% emitentów zadeklarowało posiadanie polityki różnorodności. W tym obszarze największym wyzwaniem zdaniem emitentów jest różnorodność płci i kompetencji.

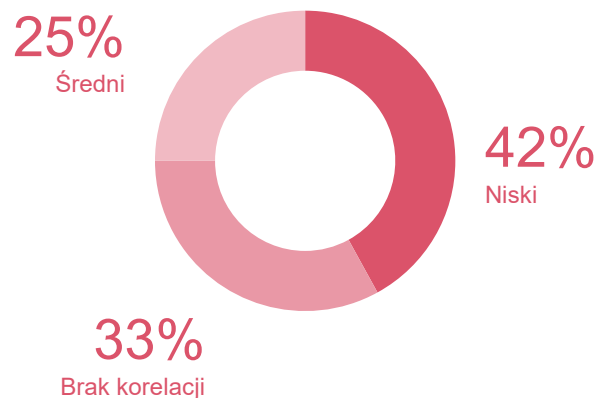
Jedynie 43% spółek posiada zintegrowaną strategię biznesową i zrównoważonego rozwoju. Natomiast 36% ankietowanych nie posiada żadnej strategii niefinansowej. Rady nadzorcze bardzo nisko oceniają stopień powiązania celów biznesowych spółek z celami ESG.

Relacja pomiędzy strategią biznesową i zrównoważonego rozwoju

Pytanie: Które zdanie najlepiej opisuje relacje pomiędzy strategią biznesową i zrównoważonego rozwoju/społecznej odpowiedzialności (nazywanej dalej niefinansową) w Państwa firmie?

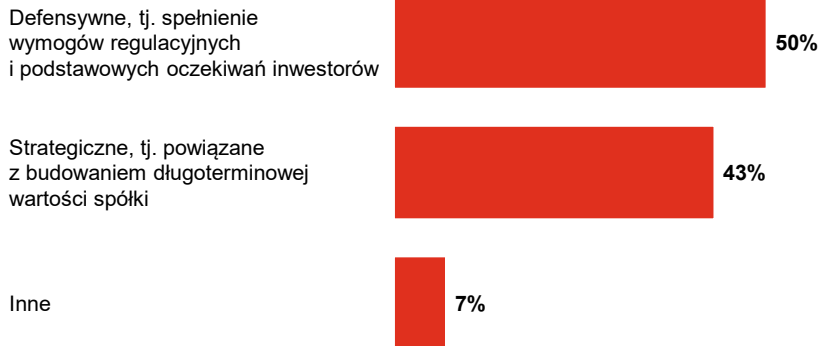
Stopień korelacji celów biznesowych z celami ESG (z perspektywy rad nadzorczych)

Pytanie: W jakim stopniu cele biznesowe w nadzorowanych przez Panią/Pana spółkach są skorelowane z celami ESG?

Dla połowy spółek przygotowanie raportu niefinansowego jest działaniem compliance. Tylko 43% widzi w tym szansę na pokazanie swojej strategii w obszarze zrównoważonego rozwoju i tego, jak ona wpływa na budowanie wartości firmy w długim terminie. 20% ankietowanych ma opracowany plan realizacji strategii, a u 15% wyznaczony jest członek zarządu odpowiedzialny za jego realizację.

Podejście emitentów do raportowania niefinansowego

Jako „inne” respondenci wskazali:

- powiązanie raportowania niefinansowego z kulturą informacyjną.

Pytanie: Jakie podejście do raportowania niefinansowego reprezentuje Państwa firma?

Podejście emitentów do zrównoważonego rozwoju

Jako „inne” respondenci wskazali m.in.:

- nie bierzemy tego pod uwagę,
- prowadzimy liczne inicjatywy wpisujące się w ESG, ale nie tworzymy dodatkowej dokumentacji,
- spółka nie ma strategii zrównoważonego rozwoju.

Pytanie: Jak jest podejście Państwa spółki do obszaru zrównoważonego rozwoju/społecznej odpowiedzialności?

Miejsce zagadnień ESG na agendzie zarządu

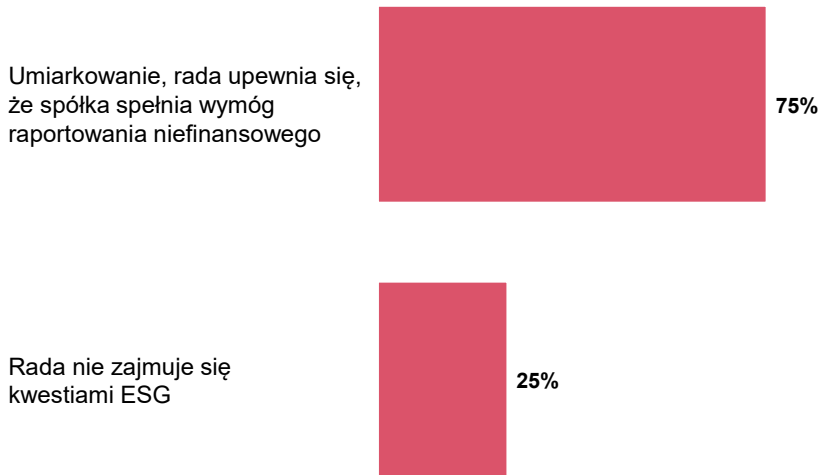
Pytanie: Jak wysoko na agendzie zarządu Pani/Pana zdaniem znajdują się kwestie ESG?

ankietowanych członków rad nadzorczych twierdzi, że zarząd nadzorowanych przez nich spółek nie zajmuje się kwestiami ESG.

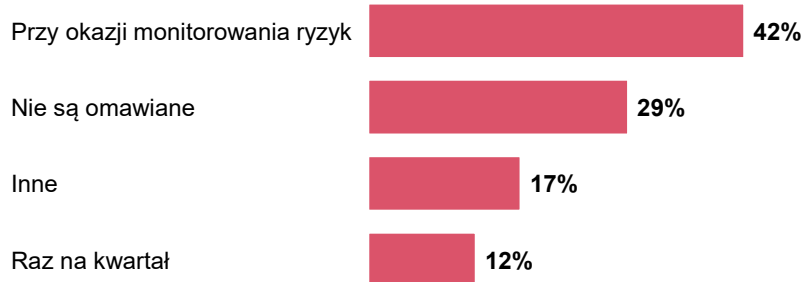
Jedna czwarta ankietowanych członków rad nadzorczych deklaruje, że obecnie kwestie ESG nie znajdują się na ich agendzie. Sytuacje, z jakimi dziś mamy do czynienia, to najczęściej upewnianie się, czy spółka spełnia wymogi regulacyjne w zakresie raportowania niefinansowego (75%) oraz omawianie kwestii ESG przy okazji monitorowania ryzyk (42%).

Miejsce ESG na agendzie rad nadzorczych

Pytanie: Jak wysoko na agendzie rady nadzorczej Pani/Pana zdaniem znajdują się kwestie ESG?

Częstotliwość występowania tematów ESG na posiedzeniach rady nadzorczej

Jako „inne” respondenci wskazali:

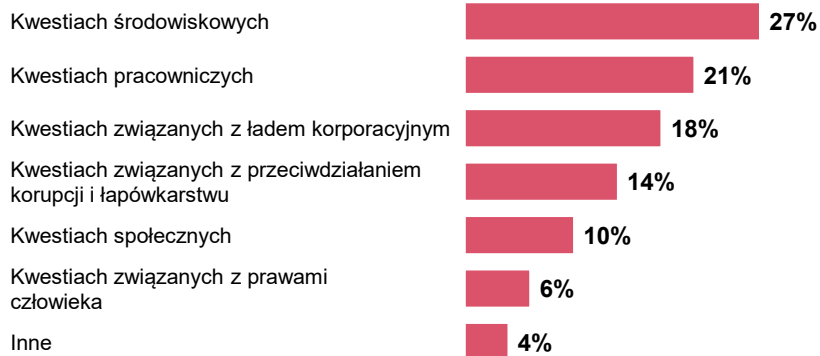
- przy każdej okazji, kiedy dany temat zahacza o ESG,
- przy okazji raportowania rocznego,
- raz na pół roku,
- sporadycznie, przy konkretnych sytuacjach z tego obszaru.

Pytanie: Jak często kwestie ESG są poruszane przez radę nadzorczą, a w szczególności przez komitet audytu?

Wśród kwestii niefinansowych uwzględnianych w procesie zarządzania ryzykiem w spółce, zarówno członkowie rad nadzorczych, jak też emitenci, wskazywali na klimat i środowisko, kwestie pracownicze, ład korporacyjny oraz związany z nim obszar przeciwdziałania korupcji. Dalej znalazły się kwestie społeczne i prawa człowieka. Do tej listy zarządy spółek dodają jeszcze aspekt cyberbezpieczeństwa.

Członkowie rad nadzorczych najczęściej obserwują ryzyka niefinansowe w:

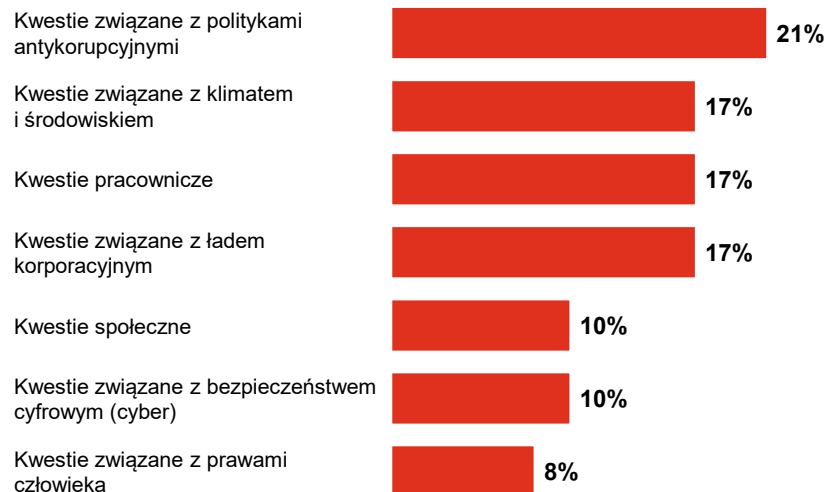
Jako „inne” respondenci wskazali:

- cyberbezpieczeństwo,
- różnorodność.

Pytanie: W jakich obszarach w nadzorowanych przez Panią/Pana spółkach najczęściej występują ryzyka niefinansowe?

Emitenci w procesie zarządzania ryzykiem niefinansowym uwzględniają:

Pytanie: Które z poniższych obszarów są uwzględnione w procesie zarządzania ryzykiem w Państwa firmie?

Elementy ESG w polityce wynagrodzeń dla zarządu

Jako „inne” respondenci wskazali:

- wypadkowość w zakładzie produkcyjnym,
- pośrednie włączanie do polityki wynagrodzeń (w części uznaniowej systemu motywacyjnego).

Pytanie: Na podstawie Pani/Pana praktyki, które elementy niefinansowe były najczęściej włączane do polityki wynagrodzeń dla zarządu?

46%

badanych członków rad nadzorczych wskazuje, że elementy niefinansowe nie są włączane do polityki wynagrodzeń zarządów. Jeśli już te czynniki występują, to głównie są związane z kwestiami pracowniczymi i ładem korporacyjnym.

Przygotowanie emitentów do realizacji działań związanych z klimatem i środowiskiem

Pytanie: Które ze zdań najlepiej opisuje Państwa przygotowanie do raportowania zagadnień związanych ze środowiskiem i klimatem?

Obecnie niewielki odsetek emitentów deklaruje usystematyzowane podejście do kwestii klimatu i środowiska – tylko 13% jest w trakcie prac nad polityką klimatyczną, czy środowiskową, a mniej niż 10% takie polityki już posiada (9 i 4% odpowiednio).

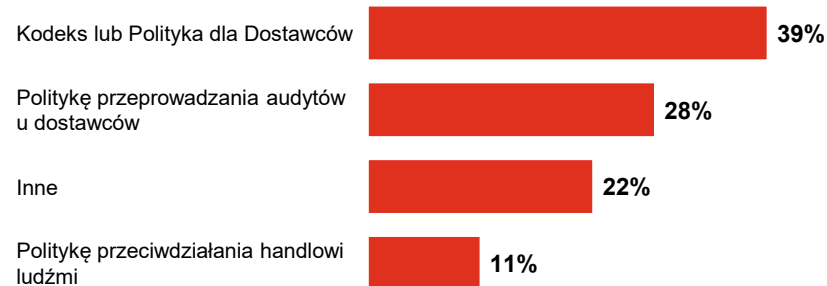
Znacznie lepiej spółki są przygotowane do realizacji działań w zakresie kwestii społecznych, pracowniczych i praw człowieka – spółki posiadają kodeksy etyczne (31%), polityki wynagrodzeń obejmujące wszystkich pracowników (28%), ochronę sygnalistów (22%), a także polityki dla dostawców (39%) i polityki przeprowadzania audytów u dostawców (28%).

Regulacje wewnętrzne dot. kwestii społecznych i pracowniczych

Pytanie: W ramach kwestii społecznych i pracowniczych, który z dokumentów jest wdrożony w Państwa firmie?

Polityka przeciwdziałania handlowi ludźmi

Jako „inne” respondenci wskazali:

- elementem Kodeksu postępowania dla dostawców są zapisy związane z handlem ludźmi i prowadzeniem audytów u dostawców,
- Kodeks Etyki i wewnętrzne przepisy dot. Dostawców,
- żadne z ww.

Pytanie: W ramach obszaru praw człowieka, które z polityk państwo posiadają?

Poza audytami w celu weryfikacji dostawców, ankietowani wskazali również na inne stosowane metody – w tym ocena na podstawie ogólnodostępnych informacji oraz certyfikatów i dokumentów dostarczonych przez dostawców. 92% ankietowanych deklaruje posiadanie polityki przeciwdziałania korupcji i łapownictwu.

Działania emitentów w stosunku do dostawców

Weryfikujemy dostawców na podstawie ogólnie dostępnych informacji

39%

Weryfikujemy dostawców na podstawie dostarczonych przez nich certyfikatów i dokumentów

39%

Weryfikujemy dostawców przeprowadzając audyty (z pomocą własnych pracowników i/lub wyspecjalizowanych podmiotów)

22%

Polityka przeciwdziałania korupcji i łapownictwu

Tak, posiadamy

92%

Nie, nie posiadamy

8%

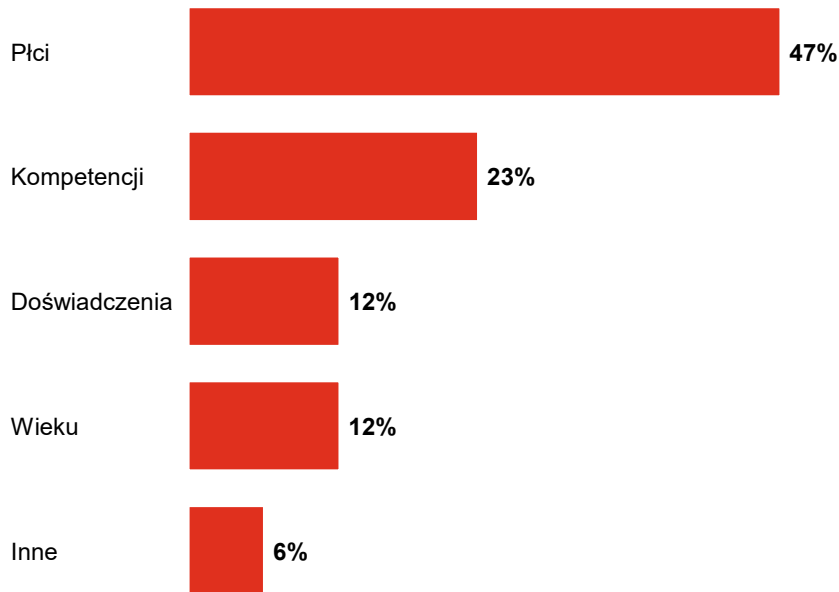
Pytanie: Jakie działania podejmuje Państwa firma w odniesieniu do dostawców?

Pytanie: Czy posiadacie Państwo politykę przeciwdziałania korupcji i łapownictwu?

Największe trudności związane z różnorodnością dotyczą:

Pytanie: W odniesieniu do ładu korporacyjnego, z którym elementem zapewnienia różnorodności w organach zarządzających spółki mają Państwo największe trudności?

emitentów zadeklarowało posiadanie polityki różnorodności. W tym obszarze największym wyzwaniem zdaniem emitentów jest różnorodność płci i kompetencji.

Strategia zrównoważonego rozwoju – wymóg regulacyjny czy długoterminowe ambicje spółek?

Rekomendacje ekspertów

Standardy ESG, czyli praktyczne narzędzia budowania biznesów odpowiedzialnych i zrównoważonych

W mojej ocenie, dane przedstawione w niniejszym raporcie to kompromitujący obraz podejścia zarówno wielu spółek giełdowych jak i ich rad nadzorczych do zarządzania ryzykiem oraz budowania wartości biznesu. O ile pod koniec 2015 roku można było skupiać się jedynie na spełnianiu wymogów regulacyjnych w obszarze ESG, czyli stosować tak zwane „ticking the box”, o tyle w 2021 roku takie podejście oznacza brak zrozumienia czym faktycznie powinna zajmować się rada nadzorcza i zarząd.

Standardy ESG, czyli praktyczne narzędzia budowania biznesów odpowiedzialnych i zrównoważonych, powinny być stosowane przez świadome i nowoczesne zarządy jako nieodłączny element ich codziennej pracy. Niektóre z tych standardów, takie jak polityki antykorupcyjne, wielowymiarowa różnorodność, cyberbezpieczeństwo czy odpowiedzialne zarządzanie łańcuchem dostaw, powinny być tak oczywistym wskaźnikiem jak marża, EBITDA czy wzrosty sprzedaży. Standardy ESG mają już swoją historię i opracowane wzory postępowania, łatwo znaleźć podręczniki, czy wskazówki w ich wdrażaniu. Jeśli nie są stosowane, świadczy to zwyczajnie o braku właściwego przygotowania kadry zarządzającej do swojej roli.

Z mojej perspektywy jako inwestora lub członka rad nadzorczych oczekuję, że zespół managerski potraktuje ESG w taki sam sposób, jak traktuje cele finansowe i nie tylko będzie w stanie błyskawicznie przeprowadzić ich wdrożenie, ale stworzy ich rzetelny pomiar i przejrzysty system raportowania.

Oczywiście niektóre standardy, na przykład te związane z dochodzeniem do neutralności klimatycznej lub dostosowaniem modelu biznesowego do zmian klimatycznych, nadal wymagają dużo większej pracy analitycznej i poszukiwania formuły dopasowanej do danego rodzaju biznesu. Jednak, mimo wyzwania jakim z pewnością jest stworzenie adekwatnych polityk środowiskowych i modeli elastycznych klimatycznie, ich brak już wkrótce nie tylko obniży wyceny takich spółek, ale wręcz skaże je na brak płynności i poważne ryzyka reputacyjne. Dla mnie zrozumienie tego, że klimat zmienia się nieodwracalnie, ma wpływ na każdy rodzaj biznesu i musi stanowić integralną część każdej strategii, jest miarą dojrzałości i odpowiedzialności menedżerów.

Cieszę mnie faktem przyjęcia europejskich regulacji SFDR i mam nadzieję, że to samo badanie przeprowadzone w 2022 roku pokaże nam diametralnie inny obraz polskiego rynku kapitałowego.

Komentarz eksperta

Monika Nachyła

Partner w Abris Capital Partners;
Członkini Rad Nadzorczych Orange
Polska, Velvet Care, Graal oraz BGŻ
BNP Paribas

ESG na agendzie rady nadzorczej i zarządu – początek kampanii zmierzającej do systemowych zmian

Doszliśmy do takiego poziomu rozwoju rynku kapitałowego, że wszyscy jego uczestnicy są zgodni co do bezwzględnej konieczności opracowywania i implementacji przez spółki publiczne polityki środowiskowej, społecznej oraz w zakresie szeroko rozumianego ładu korporacyjnego. Trzyliterowy akronim ESG wydaje się być wpisany na stałe w strategię i biznes oraz plany zarządów, a rady nadzorcze monitorują stopień oddziaływania spółek na środowisko, otoczenie i interesariuszy.

Nie jest to jednak koniec walki, wprost przeciwnie – używając porównań militarystycznych to raczej początek długiej kampanii zmierzającej do systemowych zmian, zwłaszcza wewnątrz organizacji. Przestrzegalbym też zdecydowanie przed nadmiernym optymizmem w zakresie podejścia uczestników rynku do ESG. Obok ogromnej już ilości spółek dbających w sposób modelowy o wartości i postępujących w każdej dziedzinie swojego korporacyjnego życia ze wszech miar etycznie, na drugim biegunie jest wiele podmiotów, które ograniczają się do spełnienia minimum regulacyjnego i raportowego.

Wielkim wyzwaniem stojącym przed organami spółek publicznych jest więc inkorporacja celów strategicznych w zakresie ESG „do wewnątrz” organizacji w taki sposób, by stały się one elementem DNA spółek, a nie chwytliwymi marketingowymi hasłami.

Komentarz eksperta

Piotr Nowjalis

CFO MerXu
Członek Rad Nadzorczych
Dino Polska SA i Comp SA
Członek Stowarzyszenia
Niezależnych Członków Rad
Nadzorczych

Czym jest zrównoważona strategia biznesowa?

Jak już wspomnieliśmy, jednym z istotnych czynników kształtujących strategię i przyszły kształt modelu biznesowego będą regulacje dotyczące ESG.

Co to w praktyce oznacza? Przede wszystkim daleko idące zmiany. Jest kilka strategicznych pytań, które każdy powinien sobie zadać. Fundamentalna jest ocena, na ile aktualny model biznesowy przystaje do oczekiwań klientów, kontrahentów, pracowników, otaczających nas społeczności, właścicieli (także tych mniejszościowych), podmiotów dostarczających finansowanie. Każdy z tych aspektów można rozpatrywać w siedmiu wymiarach:

- 1 Potencjał dla biznesu
- 2 Efektywność kosztowa
- 3 Efektywność operacyjna
- 4 Zaangażowanie pracowników
- 5 Dostępność i koszt finansowania
- 6 Sposób alokacji nadwyżek finansowych
- 7 Zgodność z wymogami prawnymi

Pamiętajmy jednak, że gospodarka nie przejdzie transformacji z dnia na dzień. Cele, potencjał rynkowy i koszt związany z dostosowaniem do zmian wynikających z ESG będzie zapewne różny w zależności od tego czy mówimy o konsumentach, przedsiębiorstwach czy instytucjach finansowych. W dyskusjach o dostosowaniu do ESG mówi się o tak zwanym „ESG journey”, który oznacza bardzo różny pod względem czasu, nakładu, intensywności, ale także szans rynkowych proces transformacji.

Komentarz eksperta

Przemysław Paprotny

Partner PwC,
Lider sektora finansowego
Doradca strategiczny

Cele niefinansowe zawarte w polityce wynagrodzeń powinny przyczyniać się do realizacji długoterminowych celów spółki

Wydaje się, że jesteśmy w niezwykle interesującym momencie operacjonalizacji działań w zakresie ESG. Rosnąca presja regulacyjna oraz fakt, że aż 80% inwestorów w mniejszym lub większym stopniu uwzględnia kwestie ESG w procesie wyceny spółek zachęca do włączenia do strategii tych zagadnień oraz konkretyzacji celów. Chodzi o rozwiązania takie jak stworzenie polityki ochrony sygnalistów, czy kodeksu etyki, ale także adresowanie konkretnych zagadnień pracowniczych społecznych i środowiskowych np. luki w wynagrodzeniach między kobietami a mężczyznami czy innych przejawów nierówności (co poza poprawą relacji inwestorskich, niesie za sobą szereg wymiernych korzyści biznesowych). Z kolei w obszarze środowiskowym, cele związane z działaniami na rzecz redukcji emisji GHG, zużycia energii, wody, zmniejszania ilości odpadów, w tym plastiku będą wchodzić na agendę spółek w szybkim tempie.

Już dzisiaj pojawiają się opinie o konieczności szerszego włączania elementów ESG do polityk wynagrodzeń i uwzględniania pozafinansowych wskaźników premiowych. W tym roku rady nadzorcze po raz pierwszy dokonywały oceny i składały wyjaśnienia jak mechanizmy wynagradzania przyczyniają się do realizacji długoterminowych celów spółki. Przegląd praktyki pokazuje, że nie zawsze spółki były w stanie zaprezentować szczegółowe dane ilościowe w odniesieniu do celów niefinansowych. Jednocześnie kolejne pojawiające się regulacje i rekomendacje wymagają ujęcia celów związanych z ryzykami dla zrównoważonego rozwoju – wydaje się więc, że ten aspekt powinien być przedmiotem rozważań i doprecyzowania w najbliższym czasie.

Komentarz eksperta

Małgorzata Fiedorczyk

Wicedyrektor, People & Organisation
Zajmuje się ESG w aspekcie
pracowniczym

Jak powinna wyglądać strategia spółki w obszarze klimatu i środowiska?

Strategia przedsiębiorstw w obszarze klimatu i środowiska to już nie tylko hasła, ale prawdziwa potrzeba świadomego podejścia do tego, w jaki sposób oddziałujemy na nasze otoczenie. To coraz częściej także odpowiedź na rosnące wymogi regulacyjne, oczekiwania ze strony instytucji finansujących i innych interesariuszy. To również szansa na budowanie wartości przedsiębiorstwa w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu biznesowym.

Strategia w obszarze klimatu i środowiska powinna być integralną częścią strategii biznesowej i obejmować pełen zakres działalności spółki – dobrą praktyką jest uwzględnienie całego łańcucha wartości. Kluczowe jest odniesienie się do wpływu spółki na otoczenie, dodatkowo określa się ryzyka klimatyczne i środowiskowe dla spółki, włączając je do strategii zarządzania ryzykiem.

Net Zero stało się globalną narracją działań na rzecz zmian klimatycznych zarówno w agendach rządowych, jak i przedsiębiorstw. Aby mieć realne szanse na osiągnięcie zeroemisyjności do 2050 r., należy podjąć realne działania w ciągu najbliższych lat. Strategia w obszarze klimatu i środowiska powinna obejmować nie tylko ograniczenie wpływu na klimat, ale również kwestie takie jak adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska, ochrona i wsparcie bioróżnorodności i ekosystemów czy zrównoważone wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym. Cele określone w strategii dla poszczególnych obszarów istotnych z punktu widzenia działalności spółki powinny być mierzalne i poparte konkretnymi planami działania, objęte monitorowaniem oraz wiarygodną sprawozdawczością.

Osiągnięcie celów Porozumienia Paryskiego, Europejskiego Zielonego Ładu i krajowych strategii na rzecz ochrony środowiska i klimatu wymaga zaangażowania i współpracy sektora prywatnego i publicznego. Rolą sektora publicznego jest z jednej strony określenie ram zielonej transformacji poprzez regulacje i standardy, z drugiej – zapewnienia efektywnego wsparcia. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu, obok limitów emisji, zakazów i dodatkowych wymogów w zakresie transparentności, Unia Europejska przewiduje fundusze dla inwestycji wspierających unijne cele zrównoważonego rozwoju i niskoemisyjności.

Komentarz eksperta

Agnieszka Gajewska

Partner PwC,
Lider Praktyki ESG w CEE

Raportowanie
niefinansowe – zwierciadło
spółki w obszarze
zrównoważonego rozwoju

Akcjonariusze i inwestorzy coraz wyraźniej podkreślają znaczenie długoterminowych, zrównoważonych modeli biznesowych firm. Ich miernikiem są raporty dotyczące tematów związanych ze środowiskiem, kwestiami społecznymi oraz ładem korporacyjnym. Jeśli firmy nie będą publikowały wysokiej jakości sprawozdań niefinansowych mogą już wkrótce napotkać trudności związane z wyceną spółki, znalezieniem źródeł finansowania oraz dotarciem do inwestorów i klientów.

Począwszy od sektora finansowego i rynków kapitałowych, aż po wszystkie przedsiębiorstwa niezależnie od branży, raportowanie niefinansowe będzie podlegało ściśle określonym regulacjom i standardom. Każda firma będzie miała obowiązek definiowania kluczowych ryzyk i wskaźników efektywności w obszarze ESG i raportowania na ich temat.

Raport niefinansowy jest jedną z form informowania rynku, akcjonariuszy i inwestorów na temat podejścia spółki do kwestii zrównoważonego rozwoju, poziomu jej świadomości, rozpoznania i zarządzania ryzykami ESG oraz poziomu uwzględnienia oczekiwań interesariuszy. To również, a może przede wszystkim, pokazanie strategii spółki, poziomu jej realizacji ze szczególnym uwzględnieniem kwestii niefinansowych – E, S i G. Istotną kwestią jest też cel, w jakim sporządzany jest raport: strategia, compliance, czy też chęć pozyskania finansowania.

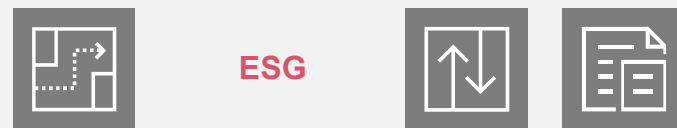
Istnieje wiele standardów i frameworków w zakresie raportowania niefinansowego. Należy traktować je komplementarnie i można stosować łącznie. Framework to zestaw zasad i wskazówek dotyczących tego, jaką strukturę powinien mieć cały raport i poszczególne sekcje. Standardy to szczegółowe wytyczne dotyczące tego, jaki zakres informacji powinien być zawarty w raporcie (ramka po prawej). Ich głównym celem jest doprowadzenie do mierzalności kryteriów niefinansowych – ryzyk i szans – oraz ocena ich wpływu na sytuację spółki i na jej długoterminowy rozwój.

Strategia

- Benchmarking i analiza stanu obecnego
- Identyfikacja interesariuszy i ocena istotności
- Dostosowanie istniejącej strategii do istotnych kwestii w zakresie ESG

Transformacja

- Wyznaczanie celów i opracowanie planu
- Wbudowanie wskaźników w istniejący system zbierania danych i raportowania

Raportowanie

- Przygotowanie raportu i komunikacja z interesariuszami
- Zwiększenie wiarygodności raportu poprzez atestację

Kluczowe wnioski

- **Wymogi regulacyjne były głównym powodem rozpoczęcia przygotowywania raportów niefinansowych dla 50% badanych emitentów. Można przypuszczać, że właśnie dlatego połowa respondentów rozpoczęła ten proces między 3 a 5 lat temu, w związku z wejściem w życie dyrektywy o raportowaniu niefinansowym (NFRD).**
- **Działem wskazanym najczęściej jako odpowiedzialny za przygotowanie informacji niefinansowej jest dział PR/Komunikacji (36%). Na drugim miejscu znalazł się dział kontrolingu/finansowy (23%). Jedynie 36% badanych poddaje raport niefinansowy ocenie zewnętrznych audytorów.**
- **Dominującym podejściem w raportowaniu niefinansowym wśród polskich emitentów jest międzynarodowy standard raportowania GRI (35%). Spółki stosują też własne podejście (20%) lub Standard Informacji Niefinansowej (15%), którego opracowanie było koordynowane przez Fundację Standardów Raportowania oraz Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych.**
- **Badani członkowie rad nadzorczych najczęściej spotykają się w nadzorowanych spółkach z brakiem korelacji między raportowaniem niefinansowym, a strategią biznesową (41%). Ich zdaniem obszar środowiskowy jest dla spółek największym wyzwaniem w obszarze raportowania (29%). Trudności mogą pojawiać się też w obszarach ładu korporacyjnego, kwestii społecznych i praw człowieka.**
- **Przedstawiciele spółek giełdowych, którzy wzięli udział w ankiecie, jako najbardziej skomplikowane w procesie raportowania w obszarze klimatu i środowiska uznali wskaźniki związane ze śladem węglowym. W ocenie inwestorów największą trudność w raportowaniu obszaru środowisko i klimat sprawia pozyskanie danych spoza organizacji.**
- **Blisko 60% ankietowanych deklaruje, że kwestie klimatyczne raportuje zgodnie z wytycznymi komisji europejskiej dotyczącymi sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych: suplement dotyczący zgłaszania informacji związanych z klimatem (2019/C 209/01).**
- **Zarówno inwestorzy jak i członkowie rad nadzorczych oceniają swój obecny poziom wiedzy na temat raportowania niefinansowego jako średnio zaawansowany. Istnieje potrzeba szerokiej edukacji i podnoszenia świadomości rynku w zakresie zrównoważonego rozwoju, ryzyk niefinansowych oraz raportowania.**

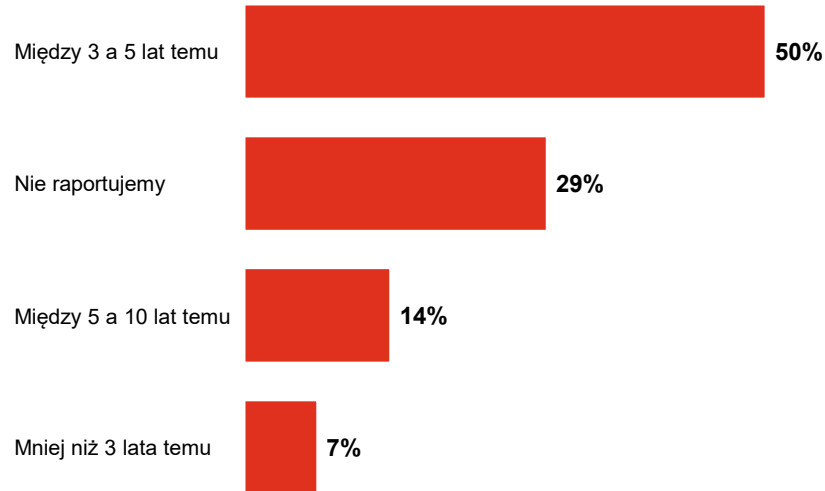
Wymogi regulacyjne były głównym powodem rozpoczęcia przygotowywania raportów niefinansowych dla 50% badanych emitentów. Można przypuszczać, że właśnie dlatego połowa respondentów rozpoczęła ten proces między 3 a 5 lat temu, w związku z wejściem w życie rozporządzenia o raportowaniu niefinansowym (NFRD).

Powody, dla których spółka rozpoczęła raportowanie niefinansowe

Pytanie: Co było powodem rozpoczęcia przez Państwa raportowania niefinansowego?

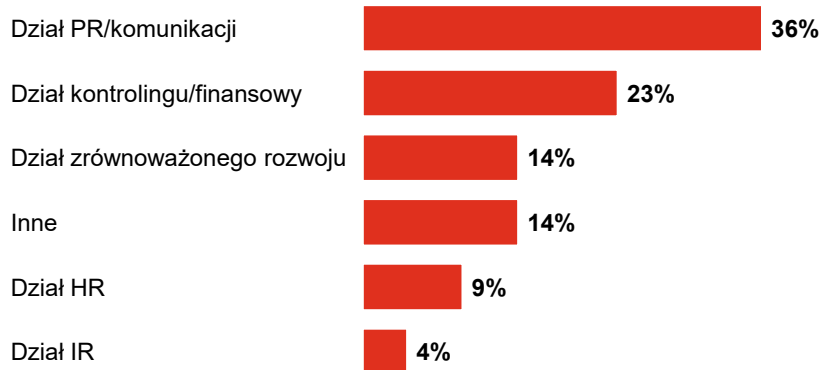
Początek raportowania niefinansowego w spółkach

Pytanie: Jak dawno rozpoczęli Państwo proces raportowania niefinansowego?

Działem wskazanym najczęściej jako odpowiedzialny za przygotowanie informacji niefinansowej jest dział PR/komunikacji (36% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazł się dział kontrolingu/finansowy (23%). Jedynie 36% badanych poddaje raport niefinansowy ocenie zewnętrznych audytorów.

Działy, które opracowują informacje niefinansowe

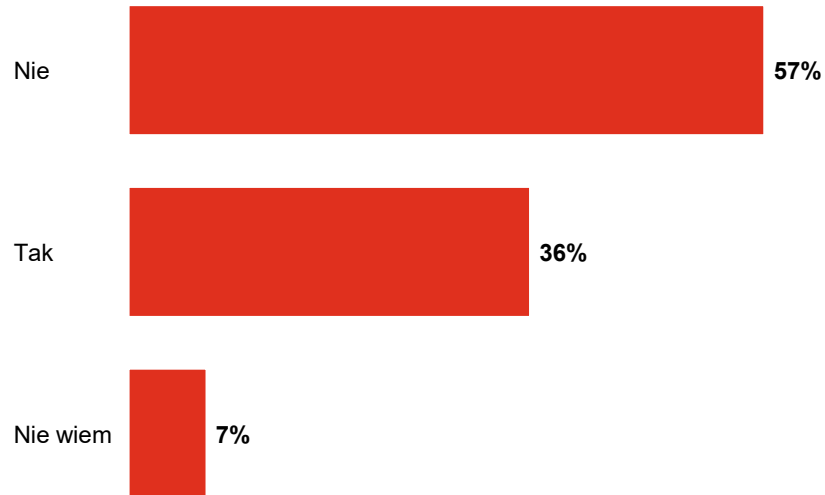
Jako „inne” respondenci wskazali:

- zespół ds. raportu niefinansowego,
- dział prawny; Biuro Raportowania Działalności Grupy.

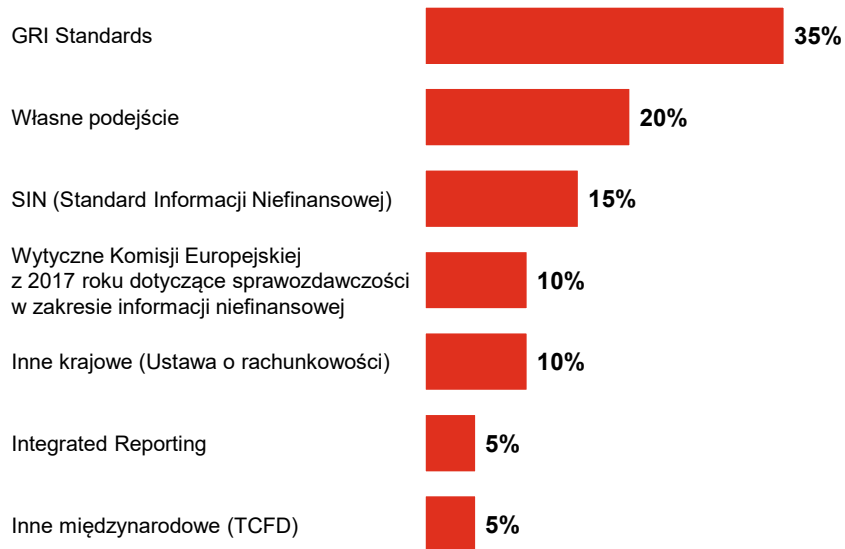
Pytanie: Jaki dział/jakie działy są odpowiedzialne za przygotowanie informacji niefinansowych na potrzeby raportowania w Państwa firmie?

Weryfikacja informacji niefinansowych przez podmiot zewnętrzny

Pytanie: Czy przedstawiane przez Państwa informacje niefinansowe podlegały weryfikacji przez zewnętrzny podmiot?

Standardy i wytyczne w zakresie raportowania niefinansowego stosowane przez emitentów

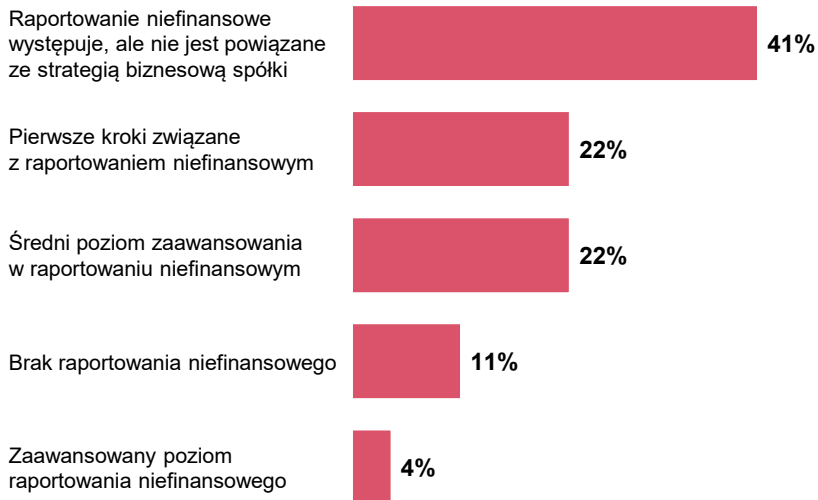
Pytanie: Jakie krajowe i/lub międzynarodowe standardy i wytyczne dotyczące raportowania niefinansowego wykorzystali Państwo przygotowując informację niefinansową za 2019 rok w 2020 roku?

Dominującym podejściem wśród polskich emitentów jest międzynarodowy standard raportowania GRI (35%). Spółki stosują też własne podejście (20%) lub Standard Informacji Niefinansowej (15%), którego opracowanie było koordynowane przez Fundację Standardów Raportowania oraz Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych.

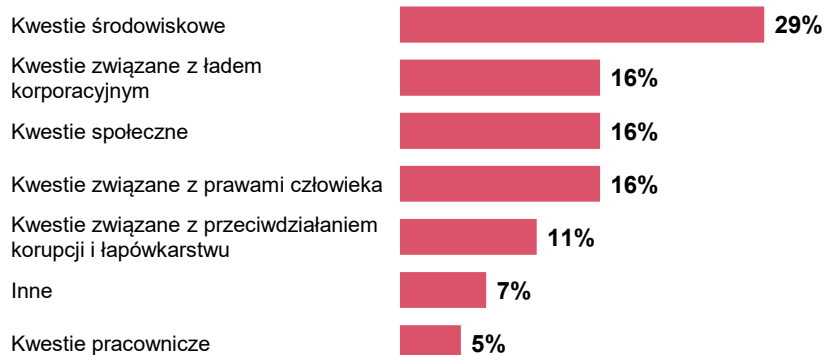
Badani członkowie rad nadzorczych najczęściej spotykają się w nadzorowanych spółkach z brakiem korelacji między raportowaniem niefinansowym a strategią biznesową (41%). Ich zdaniem obszar środowiskowy jest dla spółek największym wyzwaniem w obszarze raportowania (29%). Trudności mogą pojawiać się też w obszarach ładu korporacyjnego, kwestii społecznych i praw człowieka.

Spostrzeżenia członków rad nadzorczych

Pytanie: Jakie sytuacje dotyczące raportowania niefinansowego najczęściej obserwuje Pani/Pan w swojej praktyce członka rady nadzorczej?

Najtrudniejsze obszary do raportowania z perspektywy członków rad nadzorczych

Jako „inne” respondenci wskazali m.in.:

- kwestie różnorodności.

Pytanie: Pani/Pana zdaniem, z raportowaniem których z niżej wymienionych obszarów, spółki mają największej problemów?

Przedstawiciele spółek giełdowych, którzy wzięli udział w ankiecie, jako najbardziej skomplikowane w procesie raportowania w obszarze klimatu i środowiska uznali wskaźniki związane ze śladem węglowym. W ocenie inwestorów, największą trudność w raportowaniu obszaru środowisko i klimat sprawia pozyskanie danych spoza organizacji.

Poziom skomplikowania wskaźników związanych:

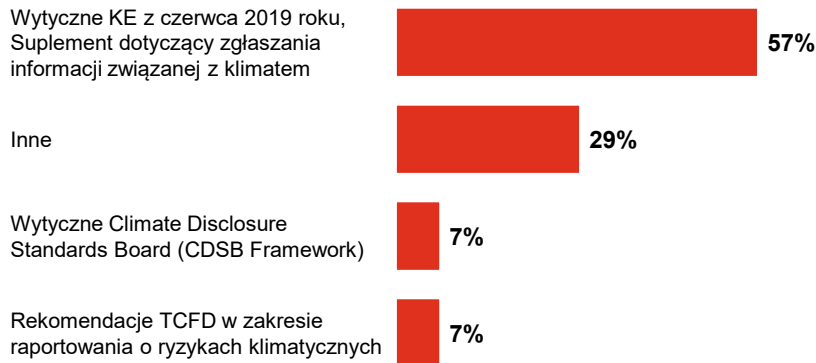
- 01.** Ze śladem węglowym, w szczególności z ilością emitowanych gazów cieplarnianych
- 02.** Z bioróżnorodnością
- 03.** Z odpadami
- 04.** Z ilością zużytej wody
- 05.** Z ilością zużywanej energii

Pytanie: Jak ocenia Pan/Pani stopień skomplikowania procesu raportowania w odniesieniu do wskaźników związanych ze środowiskiem i klimatem?

Ponad połowa ankietowanych emitentów korzysta z wytycznych KE z czerwca 2019 roku w zakresie raportowania kwestii klimatu i środowiska. Zdaniem spółek giełdowych, największą trudność związaną ze wskaźnikami środowiskowymi i klimatycznymi stanowi pozyskiwanie danych spoza organizacji.

Standardy i wytyczne stosowane przez emitentów w zakresie raportowania kwestii klimatu i środowiska

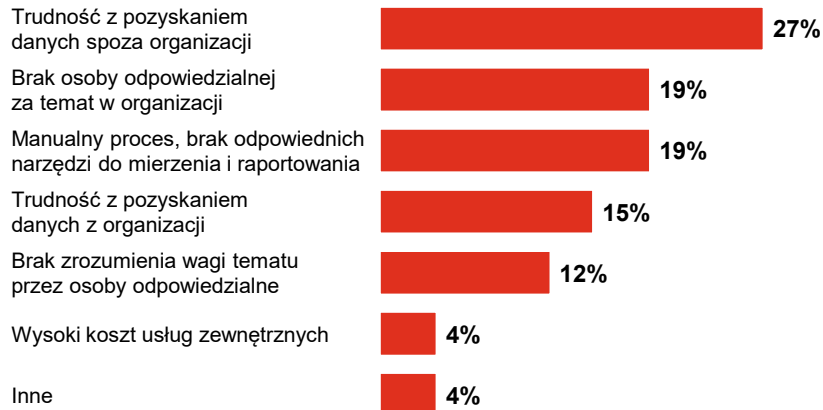
Jako „inne” respondenci wskazali:

- wytyczne opracowane przez SEG – SIN,
- The Greenhouse Gas Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard (Revised Edition).

Pytanie: Z jakich standardów lub wytycznych dotyczących raportowania kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem skorzystali Państwo przygotowując informacje niefinansowe za 2019 rok?

Najważniejsze trudności związane ze wskaźnikami środowiskowymi i klimatycznymi

Jako „inne” respondenci wskazali:

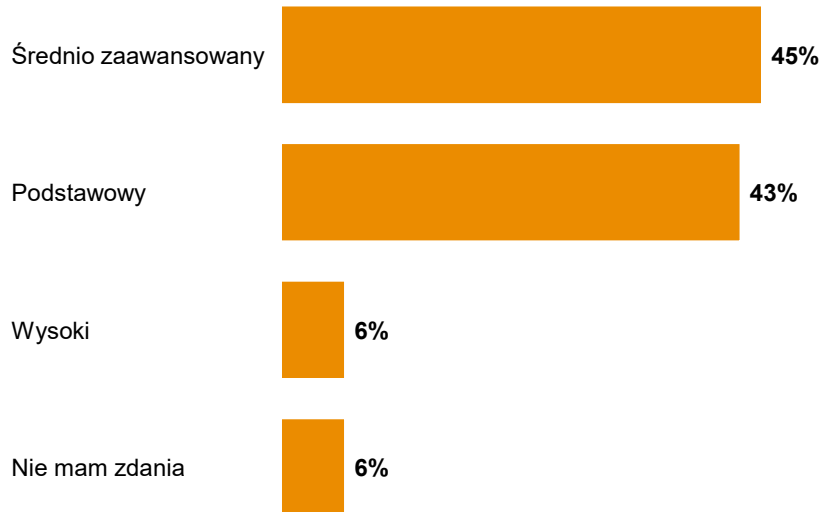
- skomplikowaną dokumentację; wzrastającą biurokracją.

Pytanie: Proszę wskazać najważniejsze trudności związane ze wskaźnikami środowiskowymi i klimatycznymi

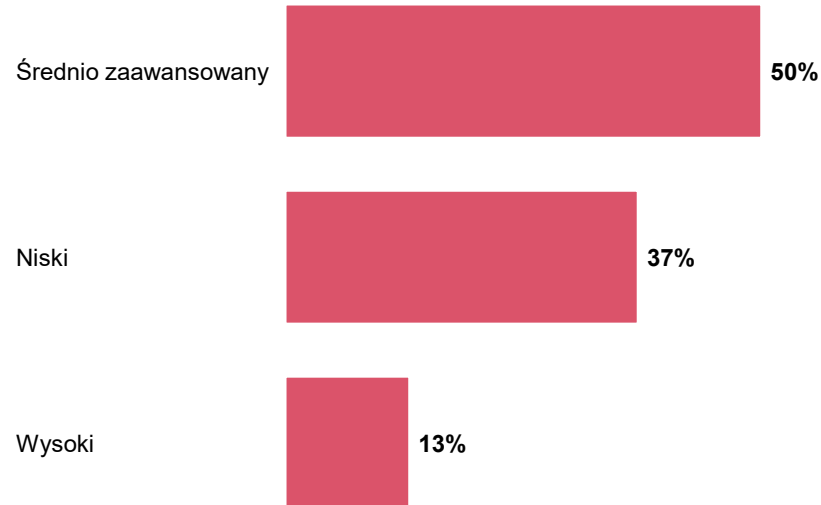
Zarówno inwestorzy jak i członkowie rad nadzorczych oceniają swój obecny poziom wiedzy na temat raportowania niefinansowego jako średnio zaawansowany. Niewielki odsetek ankietowanych ocenia ten poziom wysoko. Jak wynika z niniejszego badania, na rynku istnieje potrzeba szerokiej edukacji i podnoszenia świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz raportowania niefinansowego.

Poziom wiedzy nt. raportowania niefinansowego wśród inwestorów

Pytanie: Jak określiłaby Pani/określiłby Pan swój stan wiedzy dotyczący raportowania niefinansowego?

Poziom wiedzy nt. raportowania niefinansowego wśród członków rad nadzorczych

Pytanie: Jak ocenia Pani/Pan swoją wiedzę z zakresu raportowania niefinansowego?

Raportowanie
niefinansowe – zwierciadło
spółki w obszarze
zrównoważonego rozwoju

**Rekomendacje
ekspertów**

Zatytułowaliśmy nasz raport Miecz Damoklesa. Jak już wielokrotnie powiedzieliśmy, miecz ten w postaci regulacji i tak spadnie na spółki, co oznacza, że do 2023 roku będą musiały się do nich dostosować. Czy nie warto więc potraktować tej sytuacji jako impulsu do zmiany strategicznej, która może przynieść sukces biznesowy, a nie tylko generujące koszty zadania w obszarze compliance?

Od 2015 roku, w wyniku porozumienia paryskiego, współodpowiedzialność za niekorzystne zmiany klimatyczne i obowiązek przeciwdziałania im, ciąży na wszystkich uczestnikach rynku, sektorze publicznym i prywatnym. W ramach europejskiego funduszu odbudowy, na projekty transformacyjne w tym obszarze będą dostępne środki finansowe, o które przy spełnieniu określonych warunków, przedsiębiorstwa będą mogły się ubiegać. Warto więc przygotować się już na poziomie strategii oraz możliwości raportowania, aby po nie sięgnąć.

Aby to zrobić potrzebne są dwie rzeczy:

- 1 Zrozumienie ekonomicznych korzyści transformacji ESG. Obalenie częstego dziś przekonania, że działania w tym obszarze, traktowane jako wyłącznie kosztotwórcze spełnienie wymogów regulacyjnych, wiążą się z erozją wartości dla akcjonariuszy.
- 2 Przygotowanie mierzalnych business case-ów dla projektów w obszarze ESG.

Przypomina to zagadnienie, które dzisiaj wydaje się oczywiste dla wielu firm na rozwiniętych rynkach: czy i dlaczego warto inwestować w bezpieczeństwo pracy. Szkolenia i inne działania w tym obszarze generują koszty. Jednocześnie dochodzi do mniejszej liczby wypadków, powstaje mniej przestojów, maleje rotacja pracowników i rośnie ich satysfakcja, a firma cieszy się dobrą renomą na rynku pracy. Wracając do czynników finansowych, efektem inwestycji w obszarze bezpieczeństwa pracy są niższe koszty, większa wydajność i wyższa wartość dla akcjonariuszy.

Krzysztof Szuldrzyński

Partner w PwC

Jakie wyzwania stoją obecnie przed spółkami w zakresie raportowania klimatu i środowiska?

Spółki muszą się zmierzyć z dwoma głównymi aspektami w kontekście raportowania odnośnie klimatu i ochrony środowiska. Są to z jednej strony regulacje, których coraz więcej się pojawia, a z drugiej strony oczekiwania klientów, inwestorów, pożyczkodawców i innych interesariuszy. Działania w tym zakresie powinny być wbudowane w strategię spółki i wynikające z niej działania na poziomie operacyjnym.

Wymaga to przede wszystkim ustalenia, co jest materialne biorąc pod uwagę interesariuszy, ale również branżę i rynki, na których spółka działa, a następnie zbudowania strategii w obszarze ESG, ze szczególnym uwzględnieniem działań w obszarze wpływu na środowisko. Działania te będą dotyczyć w szczególności emisji gazów cieplarnianych i generowania odpadów, w tym głównie plastiku.

Wszystkie działania w obszarze ochrony środowiska powinny być mierzone i raportowane, co wymaga odpowiedniego zdefiniowania kluczowych wskaźników i celów do osiągnięcia, określenia procesów, przypisania odpowiedzialności w ramach organizacji, identyfikacji źródeł danych i wdrożenia odpowiednich narzędzi. Pozwala to zagwarantować zarówno wysoką jakość informacji jak i obniżyć koszty, zwiększając zwrot z poniesionych inwestycji.

Obserwujemy obecnie, że spółki są na różnym etapie dojrzałości, mają różne potrzeby w każdym z tych obszarów, w szczególności w wyliczeniach śladu węglowego i przed nimi jeszcze długa droga. Wśród największych wyzwań w zakresie raportowania kwestii klimatycznych ankietowani niniejszego badania wymieniają trudności w pozyskiwaniu danych z zewnątrz organizacji. To trafna i właściwa obserwacja, w kontekście raportowania m.in. śladu węglowego. Największym wyzwaniem pozostaje tutaj uchwycenie emisji pośrednich, które nie wynikają z działalności operacyjnej spółki.

Komentarz eksperta

Piotr Rówiński

Partner PwC

Warto już teraz przygotować się do nowych wymagań raportowania kwestii ESG

Spółki raportujące informacje niefinansowe, jak i te rozważające taką decyzję stoją przed szerokim wyborem standardów i wytycznych raportowania kwestii ESG, często określanym skrótem tzw. Alphabet Soup, od mnogości skrótów i oznaczeń. Dla większości spółek w Polsce ważne są działania Unii Europejskiej (UE). Ogłoszona 21 kwietnia 2021 roku propozycja Dyrektywy o raportowaniu zrównoważonego rozwoju (ang. Corporate Sustainability Reporting Directive) rozszerza obowiązek raportowania danych z zakresu ESG na wszystkie duże podmioty (zatrudniające średniorocznie więcej niż 250 osób) zarówno publiczne jak i prywatne oraz giełdowe małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Wprowadza też równorzędność sprawozdań o zrównoważonym rozwoju do sprawozdań finansowych. Pierwsze takie sprawozdania dużych firm miałyby powstać już za 2023 rok. Mają one również podlegać obowiązkowi zewnętrznej weryfikacji.

Warto już teraz przygotować się do nowych wymagań, uwzględniając przy tym również międzynarodową perspektywę. Będzie ona moim zdaniem coraz bardziej istotna dla spółek, których akcjonariat stanowią fundusze spoza UE. W listach otwartych, Larry Fink, Prezes Zarządu Blackrock, zwraca uwagę na raportowanie niefinansowe pod SASB i TCFD jako najbardziej odpowiednie z punktu widzenia inwestorów instytucjonalnych. SASB to skrót od Sustainability Accounting Standards Board, standardów raportowania niefinansowych informacji stworzonych z myślą o inwestorach. TCFD to skrót od wytycznych raportowania informacji o klimacie stworzonych przez Task Force on Climate-Related Financial Disclosures.

Komentarz eksperta

Milena Olszewska-Miszuris

CFA, ACCA
CFA Society Poland, Stowarzyszenie
Niezależnych Członków Rad
Nadzorczych

5 kroków na drodze do wysokiej jakości raportowania niefinansowego

Jeśli spółka dotąd nie sporządzała informacji niefinansowej przy wykorzystaniu dostępnych międzynarodowych standardów raportowania, należy ponownie rozważyć tę kwestię. Ich zastosowanie z pewnością zwiększy użyteczność informacji i lepiej przygotuje spółkę na nadchodzące zmiany w raportowaniu niefinansowym. Poniżej kilka kroków, jakie należy wykonać na drodze do wysokiej jakości raportowania niefinansowego:

- 1 Określenie grup interesariuszy i zaangażowanie ich do wybrania kluczowych zagadnień ESG oraz przypisania im właściwych priorytetów. Uniwersalne standardy raportowania ułatwią tą analizę np. GRI, czy IIRF.
- 2 Wybór wskaźników raportowania ilościowego i jakościowego. Sprawy społeczne i pracownicze oraz zagadnienia środowiskowe najlepiej zostaną zaprezentowane w oparciu o dedykowany standard zawierający np. wskaźniki pomiaru emisji GHG, zużycia energii, wody, zanieczyszczeń, odpadów. Dodatkowo możemy zastosować rekomendację (np. TCFD) lub standard branżowy (np. SASB).
- 3 Przygotowanie kodeksu etyki i polityk m.in. w zakresie przestrzegania podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych, przeciwdziałania korupcji; należy przy tym wziąć pod uwagę obowiązujące przepisy oraz minimalne gwarancje zawarte w Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka oraz Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych.
- 4 Przygotowanie strategicznej długoterminowej wizji w obszarze ESG, w tym np. celów na rzecz stopniowego wycofywania się z rozwiązań szkodzących środowisku, jeśli istnieją alternatywne niskoemisyjne rozwiązania. Poza własną agendą działań, można wziąć pod uwagę np. SDGs.
- 5 Warunkiem rzetelnego raportowania jest przygotowanie i wdrożenie mechanizmów nadzoru i oceny efektywności realizacji celów ESG i monitorowania istotnych ryzyk.

Komentarz eksperta

Ilona Pieczyńska-Czerny

Dyrektor ds. regulacji w PwC

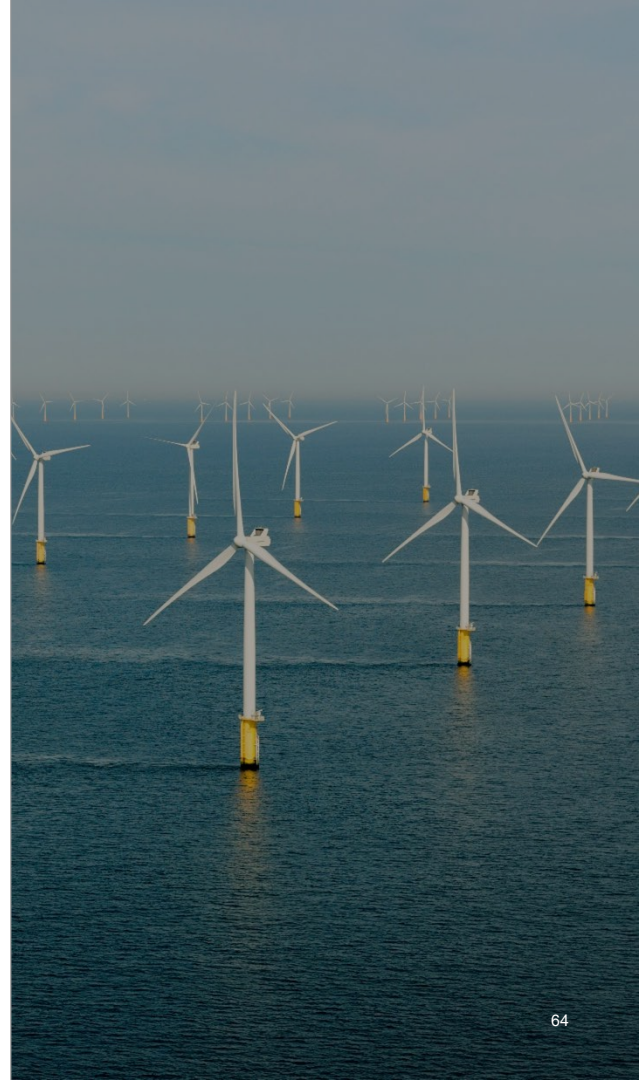
Podsumowanie

Poza poglądem na stan obecny, niniejsza analiza pozwala dostrzec i określić potrzeby, jakie w obszarze dążenia do zrównoważonego rozwoju i spełniania wymogów regulacyjnych mają inwestorzy, rady nadzorcze, emitenci i inni uczestnicy rodzimego rynku.

Wśród najważniejszych można wymienić: edukację i praktyczną wiedzę, wsparcie ze strony sektora publicznego i finansowego, dobre praktyki, standardy i wytyczne działania w każdym z obszarów E, S i G, czas na przeprowadzenie zmian oraz dostęp do nowych technologii umożliwiających sprawną i efektywną transformację.

- Inwestorzy potrzebują łatwego dostępu do informacji i narzędzi umożliwiających weryfikację danych przekazywanych przez spółki w obszarze ESG. Potrzebują też ustrukturyzowanego podejścia do oceny czy potencjalna inwestycja spełnia kryteria działalności zrównoważonej oraz przemyślanej strategii bilansowania swoich portfeli.
- Spółki wymagają wiedzy i praktycznych wskazówek, często też nowych kompetencji, dzięki którym będą mogły wytyczyć własną "ESG journey", określić cele i działania, jakie obejmie, zrozumieć nowe regulacje i zakres, w jakim zostaną nimi objęte.
- Rady Nadzorcze potrzebują jasnych wytycznych i narzędzi do tego, by móc zweryfikować czy spółka we właściwy sposób adresuje zagadnienia ESG, czy ryzyka w tym obszarze są elementem systemu zarządzania ryzykiem oraz czy szanse w tym zakresie są ujęte w strategii biznesowej spółki.

Na dostosowanie się do realizacji wymogów w zakresie raportowania niefinansowego spółki będą miały czas do 2023 roku. Najbliższe dwa lata powinny być okresem intensywnej pracy i zmian nie tylko z poziomu compliance, ale przede wszystkim w zakresie strategii i transformacji.

Metodyka badania

- Celem badania była analiza implementacji, raportowania i wykorzystywania kryteriów niefinansowych wśród inwestorów instytucjonalnych, analityków giełdowych oraz emitentów, a także analiza gotowości rad nadzorczych do nadzorowania obszaru ESG w spółce.

- Badanie miało formę ankiety online. Zostało przeprowadzone na przełomie lutego i marca 2021 roku. Otrzymałyśmy 90 odpowiedzi.

Partnerzy badania:

CFA Society
Poland

Partner badania inwestorów:

Ankietowani inwestorzy

- Najliczniej reprezentowaną w naszym badaniu instytucją jest **Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych/Zarządzający aktywami – 51%** otrzymanych odpowiedzi.
- Pozostałe instytucje to: Biura/Domy maklerskie (16%), Powszechne Towarzystwo Emerytalne (11%), Doradztwo inwestycyjne (5%), Banki (8%) oraz Uczelnie (8%).

Ankietowani przedstawiciele spółek giełdowych

- 29%** wypełnionych ankiet otrzymaliśmy od przedstawicieli spółek z indeksów **WIG40 i WIG80**. Pozostali to przedstawiciele spółek notowanych na GPW spoza głównych indeksów.
- Sektory, które reprezentują ankietowani to: Artykuły spożywcze, Banki, Biotechnologia, Budownictwo, Drewno i papier, Działalność inwestycyjna, Energia, Odzież i kosmetyki, Paliwa i gaz, Przemysł Elektromaszynowy, Recycling, Handel hurtowy, Handel i usługi – pozostałe, Informatyka, Leasing i faktoring, Wierzytelności oraz tzw. Inne usługi (zgodnie z klasyfikacją GPW w Warszawie).

Ankietowani członkowie rad nadzorczych

- 42%** respondentów swój staż w zakresie pełnienia funkcji członka rady nadzorczej określiło jako „**powyżej 10 lat**”. 21% ankietowanych zadeklarowało staż „między 5 a 10 lat”, kolejne 21% wskazało na doświadczenie „poniżej 3 lat”. Najmniejsza grupa (16% ankietowanych) wskazała na staż „między 3 a 5 lat”.
- 46%** respondentów zasiada **w jednej radzie nadzorczej**, 17% w więcej niż czterech radach nadzorczych.

Słowniczek pojęć

- > **SFDR, rozporządzenie delegowane 2019/2088** – ang. Sustainable Finance Disclosure Regulation, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dn. 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych
- > **UN Guiding Principles on Business and Human Rights (Wytyczne dotyczące biznesu i praw człowieka)** – *UN Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the UN “Protect, Respect and Remedy” Framework*, dokument przyjęty przez Radę Praw Człowieka ONZ w czerwcu 2011 r.
- > **GRI** – wytyczne dotyczące raportowania w zakresie zrównoważonego rozwoju opracowane przez Global Reporting Initiative
- > **NFRD** – ang. Non-Financial Reporting Directive, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy
- > **TCFD** – rekomendacje w zakresie raportowania informacji o klimacie opracowane przez Task Force on Climate - Related Financial Disclosures (Grupę Zadaniową ds. ujawniania informacji finansowych związanych z klimatem)
- > **CDSB Framework** – Climate Disclosure Standards Board Framework for reporting environmental and climate change information, wytyczne stworzone w celu raportowania kwestii środowiskowych i w zakresie zmian klimatu
- > **The Greenhouse Gas Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard (Revised Edition)** – międzynarodowy standard opracowany przez GHG Protocol, służący do mierzenia emisji gazów cieplarnianych
- > **SIN** – Standard Informacji Niefinansowych, standard raportowania niefinansowego, którego opracowanie było koordynowane przez Fundację Standardów Raportowania oraz Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych
- > **SASB** – standardy raportowania niefinansowego opracowane przez Sustainability Accounting Standards Board
- > **IIRF** – Międzynarodowe Standardy Raportowania Zintegrowanego (The International Integrated Reporting Framework) wydane przez Radę Raportowania Zintegrowanego (The International Integrated Reporting Council)
- > **Wytyczne OECD** – dla przedsiębiorstw wielonarodowych (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) – zbiór rekomendacji służących odpowiedzialnemu prowadzeniu działalności gospodarczej, aktualizowany w 2011
- > **SDGs** – cele zrównoważonego rozwoju (The Sustainable Development Goals) przygotowane w 2015 w ramach United Nation

O partnerach badania

O FRN

Forum Rad Nadzorczych (FRN) to platforma komunikacji między członkami rad nadzorczych, członkami zarządów oraz regulatorami. Forum jest wspólną inicjatywą PwC, GPW i Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych, działającą na rynku od ponad 10 lat. Celem FRN jest profesjonalizacja członków rad nadzorczych i podnoszenie jakości ładu korporacyjnego na polskim rynku kapitałowym. Nasz cel realizujemy poprzez liczne publikacje, raporty, badania opinii, konferencje i warsztaty oraz dialog między uczestnikami rynku kapitałowego.

Więcej informacji: <https://www.forumradnadzorczych.pl/pl/>

O CFA

CFA Society Poland powstało w 2004 r. i jest jednym ze 157 lokalnych stowarzyszeń międzynarodowego CFA Institute. Organizacja obecna jest w 70 krajach i zrzesza ponad 185 tys. przedstawicieli branży finansowej, obecnych w ponad 164 krajach. CFA Society Poland rozpowszechnia i realizuje najwyższe standardy etyczne oraz edukacyjne w zakresie działań branży inwestycyjnej w Polsce. Organizacja skupia profesjonalistów mających związek z szeroko pojętym dokonywaniem inwestycji i zarządzaniem finansami. Jest to prestiżowe grono osób, mogące pochwalić się szerokim zakresem wiedzy finansowej i doskonałym zrozumieniem procesów gospodarczych.

Więcej informacji: <https://cfapoland.org/p/o-nas/cfa-society-poland#o-cfa-society-poland>

O SNCRN

Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych (SNCRN) powstało w 2019 roku. Jego celami są: aktywizacja i integracja środowiska niezależnych członków rad nadzorczych; promowanie zasad ładu korporacyjnego; zwiększenie zaufania do organów nadzoru spółek publicznych oraz rozwój zawodowy i przygotowanie członków rad nadzorczych na wyzwania technologiczne i społeczne.

Więcej informacji: <https://snocrn.org/pl/>

Kontakty

Lider merytoryczny raportu:

Krzysztof Szuldrzyński

Partner PwC

Lider Sustainability Assurance w CEE

Forum Rad Nadzorczych

E-mail: krzysztof.szuldrzynski@pwc.com

Eksperci PwC:

Agnieszka Gajewska

Partner PwC

Lider Praktyki ESG w CEE

E-mail: agnieszka.gajewska@pwc.com

Angelika Ciastek-Zyska

Dyrektor PwC

Zespół Usług Śledczych

E-mail: angelika.ciastek-zyska@pwc.com

Przemysław Paprotny

Partner PwC

Lider usług dla sektora finansowego

E-mail: przemyslaw.paprotny@pwc.com

Ilona Pieczyńska-Czerny

Dyrektor PwC

Zespół ds.Regulacji

E-mail: ilona.pieczynska-czerny@pwc.com

Piotr Rówiński

Partner PwC

Lider zespołu GRC i Audytu

Wewnętrznego w CEE

E-mail: piotr.rowinski@pwc.com

Małgorzata Fiedorcuk

Wicedyrektor PwC

People & Organisation

E-mail: ilona.pieczynska-czerny@pwc.com

Zespół:

Agnieszka Janković-Żelazna

Starszy Menedżer w PwC

Marketing, Communication and Business Development

Forum Rad Nadzorczych

E-mail: agnieszka.jankovic-zelazna@pwc.com

Milena Konieczko

Starszy Specjalista w PwC

Marketing, Communication and Business Development

Forum Rad Nadzorczych

E-mail: milena.konieczko@pwc.com